Κατὰ Μαθθαῖον

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ χριστοῦ, υἰοῦ Δαυίδ, υἰοῦ Ἀβραάμ.

Άβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ: Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ: 2
 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ: 3
 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ:
 Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ: Εσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἀράμ: Αρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ: Ἀμιναδὰβ δὲ 4
 ἐγέννησεν τὸν Ναασσών: Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών:
 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ραχάβ: Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἰεσσαί: Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου: 10 Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ: 11 Ροβοὰμ 11 δὲ ἐγέννησεν 11 Τοβοὰμ 11 δὲ ἐγέννησεν 11 Τοβοὰμ 11 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ασά: Ασὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν 11 Τωραμ 12 δὲ ἐγέννησεν τὸν Τωράμ 12 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζίαν: 13 Οζίας 13 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ 14 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ 15

¹ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ² γένεσις, εως, ή, origin, birth. ³ Φαρές, ό, Perez. ⁴ Άράμ, ό, Aram, Ram. ⁵ Ναασσών, ό, Nahshon. ⁶ Βοόζ, ό, Boaz. ⁷ Ωβήδ, ό, Obed. ⁸ Ρούθ, ή, Ruth. ⁹ Σολομών, ωνος, ό, Solomon. ¹⁰ Οὐρίας, ου, ό, Uriah. ¹¹ Ροβοάμ, ό, Rehoboam. ¹² Ίωράμ, ό, Joram, Jehoram. ¹³ Όζίας, ου, ό, Uzziah. ¹⁴ Ίωαθάμ, ό, Jotham. ¹⁵ Άχάζ, ό, Ahaz.

Κατὰ Μαθθαῖον 1:10 Byzantine NT

Έζεκίαν: Έζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ: Μανασσῆς δὲ 10 ἐγέννησεν τὸν Ἀμών: ἀμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν: Ἰωσίας 11 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλώνος.

Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν 12

Σαλαθιήλ: Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ: Ζοροβάβελ 13

δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ: Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ: Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ: Αξώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν 14

Σαδώκ: Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχώρ: Αχείμ: Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ: Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ: Ἐλεάζαρ δὲ 15

ἐγέννησεν τὸν Ματθάν: Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ῆς
ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἔως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες: $^{^{12}}$ καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἔως τῆς μετοικεσίας $^{^{6}}$ Βαβυλῶνος, $^{^{7}}$ γενεαὶ δεκατέσσαρες: $^{^{12}}$ καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας $^{^{6}}$ Βαβυλῶνος $^{^{7}}$ ἔως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. $^{^{12}}$

¹ Έζεκίας, Hezekiah. ² Μανασσής, ὁ, Manasseh. ³ Ἀμών, ὁ, Amon. ⁴ Ἰωσίας, ου, ὁ, Josiah. ⁵ Ἰεχονίας, ου, ὁ, Jechoniah. ⁶ μετοικεσία, ας, ἡ, change of abode, deportation. ⁷ Βαβυλών, Babylon. ⁸ Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ⁹ Ἑλιακείμ, ὁ, Eliakim. ¹⁰ Ἰάζώρ, ὁ, Azor. ¹¹ Ματθάν, ὁ, Matthan. ¹² δεκατέσσαρες, fourteen, 14.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 1:18

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μνηστευθείσης γὰρ 18 τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν³ ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εύρέθη ἐν γαστρὶ ἐχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ 19 αὐτῆς, δίκαιος ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, έβουλήθη λάθρα άπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ 20 ἐνθυμηθέντος, 7 ἰδού, ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ 8 ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου: τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν άγίου. Τέξεται' δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν: 21 αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῆ τὸ ἡηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἰδού, ἡ παρθένος 10 ἐν γαστρὶ Εξει 23 καὶ τέξεται ὑίον, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ¨ ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, 12 Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Διεγερθεὶς 13 δὲ ὁ 24 Ἰωσὴ ϕ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, $^{^{14}}$ ἐποίησεν ως προσέταξεν $^{^{15}}$ αὐτ $\tilde{\phi}$ ὁ άγγελος κυρίου: καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ 25 έγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὖ ἔτεκεν $^{^{2}}$ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον: $^{^{16}}$ καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

¹ γέννησις, εως, ή, nativity, birth. ² μνηστεύω, ask in marriage. ³ πρίν, before, formerly. ⁴ γαστήρ, τρος, ή, belly, womb. ⁵ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ⁶ λάθρα, secretly. ⁷ ἐνθυμέομαι, ponder, consider. ⁸ ὄναρ, τό, dream. ⁹ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁰ παρθένος, ου, ή, virgin. ¹¹ Ἑμμανουήλ, ό, Emmanuel. ¹² μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹³ διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹⁴ ὅπνος, ου, ό, sleep. ¹⁵ προστάσσω, command, order. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born.

Κατὰ Μαθθαῖον 2:2 Byzantine NT

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις 2 Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδού, μάγοι² ἀπὸ ἀνατολῶν³ παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν 2 Ίουδαίων; Εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῆ ἀνατολῆ, καὶ ήλθομεν προσκυνήσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς 3 έταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ: καὶ συναγαγών 4 πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο΄ παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν 5 Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας: οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, Καὶ σὺ Βηθλεέμ, ¹ γῆ Ἰούδα, ⁸ οὐδαμῶς ἐλαχίστη ¹⁰ εἶ ἐν τοῖς 6 ήγεμόσιν 1 Τούδα: ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, 2 ὅστις ποιμανεί τον λαόν μου τον Ισραήλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα 7 καλέσας τοὺς μάγους, $^{^2}$ ἡκρίβωσεν $^{^{15}}$ παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν, 8 Πορευθέντες ἀκριβ $\tilde{\omega}_{\zeta}^{16}$ έξετάσατε 17 περὶ τοῦ παιδίου: ἐπὰν 18 δὲ εύρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κάγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν: καὶ ἰδού, ὁ ἀστήρ, 5 ον είδον εν τη άνατολη, προηγεν αύτούς, εως ελθών έστη ἐπάν ω^{20} οδ 21 ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν 10

¹ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ² μάγος, ου, ὁ, magician, sorcerer. ³ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ⁴ τίκτω, give birth to, bear. ⁵ ἀστήρ, ος, ὁ, star. ⁶ ταράσσω, trouble, agitate. ⁷ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁸ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁹ οὐδαμώς, by no means. ¹⁰ ἐλάχιστος, least, smallest. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹² ἡγέομαι, lead, be chief. ¹³ ποιμαίνω, shepherd, rule. ¹⁴ λάθρα, secretly. ¹⁵ ἀκριβόω, ascertain precisely. ¹⁶ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹⁷ ἐξετάζω, scrutinize, examine. ¹⁸ ἐπάν, when, as soon as. ¹⁹ προάγω, lead forth, go before. ²⁰ ἐπάνω, above, over (gen). ²¹ οὖ, where, when.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 2:11

χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ 11 παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 Καὶ χρηματισθέντες κατ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῷδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Άναχωρησάντων¹⁰ δὲ αὐτῶν, ἰδού, ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' 13 ὅναρ⁸ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε¹² εἰς Αἴγυπτον,¹³ καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἔως ἄν εἴπω σοί: μέλλει γὰρ Ἡρῷδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 14 νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν¹⁰ εἰς Αἴγυπτον,¹³ καὶ ἦν ἐκεῖ ἔως τῆς 15 τελευτῆς¹⁴ Ἡρῷδου: ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου¹³ ἐκάλεσα τὸν υίόν μου. 16 Τότε Ἡρῷδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη¹⁵ ὑπὸ τῶν μάγων,¹⁶ ἐθυμώθη¹⁷ λίαν,¹⁸ καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν¹⁹ πάντας τοὺς παῖδας²⁰ τοὺς ἐν Βηθλεὲμ²¹ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις²² αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς²³ καὶ κατωτέρω,²⁴ κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν²⁵ παρὰ τῶν μάγων.¹⁶

¹ σφόδρα, exceedingly, greatly. ² θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁴ χρυσός, οῦ, ὁ, gold, anything made of gold. ⁵ λίβανος, ου, ὁ, (the) Lebanon, incense. ⁶ σμύρνα, ης, ἡ, myrrh (a costly perfume), Smyrna. ⁷ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁸ ὄναρ, τό, dream. ⁹ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁰ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹¹ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹² φεύγω, flee, escape. ¹³ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ¹⁴ τελευτή, ῆς, ἡ, end, death. ¹⁵ ἐμπαίζω, mock. ¹⁶ μάγος, ου, ὁ, magician, sorcerer. ¹⁷ θυμόω, provoke to anger. ¹⁸ λίαν, greatly, very. ¹⁹ ἀναιρέω, take up, kill. ²⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²¹ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ²² ὅριον, ου, τό, boundary, region. ²³ διετής, two years old. ²⁴ κάτω, down, below. ²⁵ ἀκριβόω, ascertain precisely.

Κατὰ Μαθθαῖον 2:18 Byzantine NT

Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνή ἐν Ῥαμᾶ² ἠκούσθη, θρῆνος³ καὶ κλαυθμὸς⁴ καὶ ὀδυρμὸς⁵ 18 πολύς, 'Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθήναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Τελευτήσαντος ὁὲ τοῦ Ἡρώδου, 19 ἰδού, ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ $^{^{7}}$ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, 8 λέγων, Έγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 20 καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ: τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν 21 μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι 22 Άρχέλαος 10 βασιλεύει 11 ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ 12 Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν: χρηματισθεὶς 3 δὲ κατ' ὄναρ, $^{^{7}}$ ἀνεχώρησεν $^{^{14}}$ εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν 23κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ: 5 ὅπως πληρωθῆ τὸ ρηθεν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Έν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ¹⁷ 3 κηρύσσων ἐν τῆ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, καὶ λέγων, Μετανοεῖτε: 2 ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὧτος γάρ ἐστιν ὁ ἡηθεὶς 3 ὑπὸ Ἡσαΐου ¹⁸ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ¹⁹ ἐν τῆ

¹Ιερεμίας, ου, ό, Jeremiah. ² Ραμά, ή, Rama. ³ θρῆνος, ου, ό, wailing, lamentation. ⁴ κλαυθμός, οῦ, ό, weeping, lamentation. ⁵ ὁδυρμός, οῦ, ό, lamentation, mourning. ⁶ τελευτάω, die, end. ⁷ ὄναρ, τό, dream. ⁸ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁹ θνήσκω, die, am dying. ¹⁰ Άρχέλαος, ου, ὁ, Archelaus. ¹¹ βασιλεύω, reign, rule. ¹² ἀντί, instead of, in place of. ¹³ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁴ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹⁵ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁶ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁷ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁸ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁹ βοάω, cry aloud, shout.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 3:4

έρήμω, Έτοιμάσατε τὴν όδὸν κυρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶγεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ 4 τριχῶν 4 καμήλου, καὶ ζώνην 6 δερματίνην 7 περὶ τὴν ὀσφὺν 8 αὐτοῦ: ἡ δὲ τροφὴ 9 αὐτοῦ ἡν ἀκρίδες 10 καὶ μέλι 11 ἄγριον. 12 Τότε 5 έξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος 13 τοῦ Ἰορδάνου 14 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ 6 Ἰορδάνη¹⁴ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι¹⁵ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 Ίδων δὲ πολλούς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων 16 ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα 17 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα 18 ἐχιδνῶν, 19 τίς ὑπέδειξεν 20 ὑμῖν $φυγεῖν^{21}$ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας: 22 καὶ μὴ δόξητε 9λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ότι δύναται ό θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Άβραάμ. "Ήδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη²³ πρὸς τὴν ῥίζαν²⁴ τῶν δένδρων²⁵ 10 κεῖται: 26 πᾶν οὖν δένδρον 25 μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται 27 καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς 11 μετάνοιαν: 22 δ δὲ $\dot{\sigma}$ πίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός 28 μου ἐστίν, οῦ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα²⁹ βαστάσαι:³⁰ αὐτὸς ὑμᾶς

¹ εὐθύς, immediately, at once. ² τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ³ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ⁴ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ⁵ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ⁶ ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ⁷ δερμάτινος, leather, made of skin. ⁸ ὀσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. ⁹ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹⁰ ἀκρίς, ίδος, ἡ, locust. ¹¹ μέλι, ιτος, τό, honey. ¹² ἄγριος, wild, savage. ¹³ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁴ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁵ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁶ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁸ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹⁹ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²⁰ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²¹ φεύγω, flee, escape. ²² μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²³ ἀξίνη, ης, ἡ, axe. ²⁴ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ²⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ²⁶ κείμαι, lie, be laid. ²⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ²⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ³⁰ βαστάζω, bear, carry.

Κατὰ Μαθθαῖον 3:12 Byzantine NT

βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ. Οὖ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ 12 διακαθαριεῖ² τὴν ἄλωνα³ αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον⁴ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,⁵ τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. §

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην 13 πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης 14 διεκώλυεν 10 αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχη πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, 15 Ἄφες ἄρτι: οὕτως γὰρ πρέπον 11 ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς 16 ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος: καὶ ἰδού, ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ώσεὶ 12 περιστερὰν 13 καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδού, φωνὴ ἐκ τῶν 17 οὐρανῶν, λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἰός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ῷ εὐδόκησα. 14

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη 15 εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, $\mathbf{4}$ πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ νηστεύσας 16 ἡμέρας $\mathbf{2}$ τεσσαράκοντα 17 καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, 17 ὕστερον 18 ἐπείνασεν.

¹ πτύον, ου, τό, winnowing fork. ² διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ³ ἄλων, ος, ή, threshing floor. ⁴ σίτος, ου, ό, wheat, grain. ⁵ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ⁶ ἄχυρον, ου, τό, chaff. ⁷ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁸ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ⁹ Ἰορδάνης, ου, ό, Jordan. ¹⁰ διακωλύω, prevent, obstinately prevent. ¹¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹² ώσεί, like, about. ¹³ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ¹⁴ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁶ νηστεύω, fast. ¹⁷ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁸ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁹ πεινάω, hunger, am hungry.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 4:3

Καὶ προσελθών αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ 3 ίνα οἱ λίθοι οὖτοι ἄρτοι γένωνται. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, 4 Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ἡήματι ἐκπορευομένω διὰ στόματος θεοῦ. παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ 6 θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω: γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται³ περὶ σοῦ: καί, Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε⁴ προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 7 Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Πάλιν 8 παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ, Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν 9 προσκυνήσης μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω μου, 10 Σατανᾶ: γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος: καὶ 11 ίδού, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

¹ πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ² κάτω, down, below. ³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ προσκόπτω, strike against, stumble. ⁶ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ λίαν, greatly, very. ⁹ λατρεύω, serve, worship.

Κατὰ Μαθθαῖον 4:12 Byzantine NT

Ακούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν¹ εἰς τὴν 12 Γαλιλαίαν: καὶ καταλιπὼν² τὴν Ναζαρέτ,³ ἐλθὼν κατῷκησεν εἰς 13 Καπερναοὺμ⁴ τὴν παραθαλασσίαν,⁵ ἐν ὁρίοις⁶ Ζαβουλὼν⁻ καὶ Νεφθαλείμ:⁶ ἴνα πληρωθῆ τὸ ἡηθὲν διὰ Ἡσαΐουˀ τοῦ προφήτου, 14 λέγοντος, Γῆ Ζαβουλὼν⁻ καὶ γῆ Νεφθαλείμ,⁶ ὁδὸν θαλάσσης, 15 πέραν¹⁰ τοῦ Ἰορδάνου,¹¹ Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος 16 ἐν σκότει εἶδεν φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ¹² καὶ σκιᾳ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν¹⁴ αὐτοῖς.

Απὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε: 17 ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Περιπατών δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο 18 ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν¹⁵ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον¹6 εἰς τὴν θάλασσαν: ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.¹7 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε¹8 ὀπίσω μου, καὶ 19 ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς¹7 ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα 20 ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς²0 ἐκεῖθεν,²1 εἶδεν ἄλλους δύο 21 ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου²² καὶ Ἰωάννην τὸν

¹ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ² καταλείπω, leave, leave behind. ³ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ⁴ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ⁵ παραθαλάσσιος, by the sea. ⁶ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ⁻ Ζαβουλών, ὁ, Zebulun, Zebulon. ⁶ Νεφθαλείμ, ὁ, Naphtali. ⁶ Ἡσαῖας, ου, ὁ, Isaiah. ¹ ὁ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹¹ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹² χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹³ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁴ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁵ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁶ ἀμφίβληστρον, ου, τό, fishing net, net used for capturing. ¹⁻ ἀλιεύς, ὁ, fisherman. ¹⁶ δεῦτε, come!. ¹⁰ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ²⁰ προβαίνω, go forward, advance. ²¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²² Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 4:22

άδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου¹ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας² τὰ δίκτυα³ αὐτῶν: καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ 22 εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιῆγεν δλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς 23 συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν: καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις τουνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς: καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ 25 Δεκαπόλεως καὶ Ἰεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν Τοῦ Ἰορδάνου.

Ἰδών δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος: καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, 5
 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ: καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, 2
 ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

¹ Ζεβεδαΐος, ου, ὁ, Zebedee. ² καταρτίζω, mend, fit. ³ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁴ περιάγω, lead around, go about. ⁵νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁶ μαλακία, ας, ἡ, sickness, weakness. ⁷ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁸ Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁹ κακῶς, badly, evilly. ¹⁰ ποικίλος, varied, manifold. ¹¹ βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ¹² συνέχω, hold fast, oppress. ¹³ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ¹⁴ σεληνιάζομαι, be an epileptic, am a lunatic. ¹⁵ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ¹⁶ Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ¹⁷ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁸ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan.

Κατὰ Μαθθαῖον 5:3

Μακάριοι	οί πτωχοὶ	τῷ πνεύματ	: ὅτι αὐτῶν	έστιν ή	βασιλεία τῶν	3
οὐρανῶ·	ν.					

- Μακάριοι οἱ πενθοῦντες: ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
- Μακάριοι οἱ πραεῖς: 2 ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν 3 τὴν γῆν.
- Μακάριοι οἱ πεινῶντες 4 καὶ διψῶντες 5 τὴν δικαιοσύνην: ὅτι αὐτοὶ 6 χορτασθήσονται. 6
- Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες: 7 ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8
- Μακάριοι οἱ καθαροι τῆ καρδία: ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
- Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί: 10 ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
- Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν 11 δικαιοσύνης: ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ 10 βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν 12 ὑμᾶς καὶ διώξωσιν, καὶ εἴπωσιν 11 πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, 13 ἕνεκεν 11 ἐμοῦ. 12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, 14 ὅτι ὁ μισθὸς 15 ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς

¹πενθέω, mourn, lament. ²πραϋς, gentle, mild. ³κληρονομέω, inherit, obtain. ⁴πεινάω, hunger, am hungry. ⁵διψάω, thirst, thirst for. ⁶ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁷ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ⁸ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁹καθαρός, clean, pure. ¹⁰ εἰρηνοποιός, ου, ὁ, making peace, pacific. ¹¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹² ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹³ ψεύδομαι, lie. ¹⁴ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁵ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 5:13

οὐρανοῖς: οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

Υμεῖς ἐστε τὸ ἄλας¹ τῆς γῆς: ἐὰν δὲ τὸ ἄλας¹ μωρανθῆ,² ἐν τίνι 13 ἀλισθήσεται;³ Εἰς οὐδὲν ἰσχύει⁴ ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι⁵ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ύμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ 14 κόσμου: οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι⁶ ἐπάνω⁻ ὄρους κειμένη:⁶ 15 οὐδὲ καίουσιν² λύχνον¹⁰ καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον,¹¹ ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,¹² καὶ λάμπει¹³ πᾶσιν τοῖς ἐν τῆ οἰκία. 16 Οὕτως λαμψάτω¹³ τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε¹⁴ ὅτι ἦλθον καταλῦσαι¹⁵ τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας: 17 οὐκ ἦλθον καταλῦσαι¹⁵ ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, 18 ἔως ἄν παρέλθη¹⁶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα¹⁷ ἕν ἢ μία κεραία¹⁸ οὐ μὴ παρέλθη¹⁶ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἔως ἄν πάντα γένηται. Ὁς ἐὰν οὖν 19 λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων,¹⁹ καὶ διδάξη οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος¹⁹ κληθήσεται ἐν τῆ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν: ὅς δ' ἄν ποιήση καὶ διδάξη, οὖτος μέγας

¹ ἄλας, ατος, τό, salt. ² μωραίνω, make foolish, make tasteless. ³ άλίζω, salt, sprinkle with salt. ⁴ ἰσχύω, be strong, able. ⁵ καταπατέω, trample under foot. ⁶ κρύπτω, conceal, hide. ⁷ ἐπάνω, above, over (gen). ⁸ κεῖμαι, lie, be laid. ⁹ καίω, burn, ignite. ¹⁰ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ¹¹ μόδιος, ου, ό, dry measure. ¹² λυχνία, ας, ή, lampstand. ¹³ λάμπω, shine. ¹⁴ νομίζω, suppose, think. ¹⁵ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁷ ἰῶτα, τό, iota (the tenth Hebrew letter, yodh). ¹⁸ κεραία, ας, ή, projection, hook. ¹⁹ ἐλάχιστος, least, smallest.

Κατὰ Μαθθαῖον 5:20 Byzantine NT

κληθήσεται ἐν τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν 20 μὴ περισσεύση ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, 1 Οὐ φονεύσεις: 2 ὃς δ' ἂν 21 φονεύση, ένοχος έσται τῆ κρίσει: έγω δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ 22 οργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ ἔνοχος ἔσται τῆ κρίσει: δς δ' ἂν εἴπη τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ένοχος ἔσται τῷ συνεδρίω: 7 ος δ' αν εἴπη, Mωρέ, ένοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 Έὰν οὖν προσφέρης τὸ δῶρόν 10 σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, 11 καὶ ἐκεῖ μνησθῆς $^{^{12}}$ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ 24 δῶρόν 10 σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, 11 καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι 13 τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῷρόν σου. ${\rm ^{7}}$ Ισθι εὐνοῶν ${\rm ^{14}}$ τῷ ἀντιδίκ ${\rm ^{15}}$ σου ταχύ, ${\rm ^{16}}$ ἔως ὅτου ${\rm ^{17}}$ εἶ ἐν τῆ 25 όδ $\tilde{\omega}$ μετ' αὐτοῦ, μήποτέ 18 σε παραδ $\tilde{\omega}$ ὁ ἀντίδικος 15 τ $\tilde{\omega}$ κριτ $\tilde{\eta}$, 19 καὶ ό κριτής 19 σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτη, 20 καὶ εἰς φυλακὴν βληθήση. 26 Άμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, εως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.22

¹ ἀρχαῖος, old, ancient. ² φονεύω, kill, murder. ³ ἔνοχος, involved in, liable. ⁴ ὀργίζω, irritate, provoke. ⁵ εἰκῇ, without cause or reason, vainly. ⁶ ῥακά, empty-headed fool, empty. ⊓ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. 8 μωρός, foolish, stupid. 9 γέεννα, ης, ή, gehenna, Gehenna. ¹¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹² μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹³ διαλλάσσομαι, become reconciled to. ¹⁴ εὐνοέω, think kindly of, make friends. ¹⁵ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ¹⁶ ταχύ, quickly, speedily. ¹⁻ ὅτου, until. ¹⁵ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ²⁰ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ²¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²² κοδράντης, ου, ὁ, quadrans (penny).

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 5:27

Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Οὐ μοιχεύσεις: ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ 27 βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι² αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν¹ αὐτὴν ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς 29 σκανδαλίζει³ σε, ἔξελε⁴ αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ: συμφέρει⁵ γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἔν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει³ σε, 30 ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ: συμφέρει⁵ γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἔν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. Καὶ εὶ ἡ δεξιά σοῦ χεὶρ σκανδαλίζει 3 σε, 30 ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ: συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἕν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. Ἐρρέθη δὲ ὅτι Ὁς ἄν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 31 δότω αὐτῆ ἀποστάσιον: ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἄν ἀπολύσῃ τὴν 32 γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι: καὶ ὅς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήση ²² μοιχᾶται. 11

Πάλιν ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις,¹³ Οὐκ ἐπιορκήσεις,¹⁴ 33 ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους¹⁵ σου: ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ 34 ὀμόσαι¹⁶ ὅλως:¹γ μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ: 35 μήτε ἐν τῷ γῷ, ὅτι ὑποπόδιόν¹⁵ ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ: μήτε εἰς Τεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως: μήτε ἐν τῷ 36 κεφαλῷ σου ὀμόσῃς,¹⁶ ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα¹ゥ λευκὴν²ο ἢ

¹ μοιχεύω, commit adultery. ² ἐπιθυμέω, desire, long for. ³ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁴ ἐξαιρέω, take out, deliver. ⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁶ γέεννα, ης, ή, gehenna, Gehenna. ⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁸ ἀποστάσιον, ου, τό, certificate of divorce, repudiation. ⁹ παρεκτός, except for, apart from. ¹⁰ πορνεία, ας, ή, fornication, idolatry. ¹¹ μοιχάομαι, commit adultery with, commit adultery. ¹² γαμέω, marry. ¹³ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁴ ἐπιορκέω, swear falsely, make a false vow. ¹⁵ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ¹⁶ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁷ ὅλως, altogether, completely. ¹⁸ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁹ θρίξ, τριχός, ή, hair. ²⁰ λευκός, white, bright.

Κατὰ Μαθθαῖον 5:37 Byzantine NT

μέλαιναν ποιήσαι. Έστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὖ οὖ: τὸ δὲ 37 περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

'Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ³ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα⁴ 38 ἀντὶ³ ὀδόντος:⁴ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι⁵ τῷ πονηρῷ: 39 ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει⁶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα,⁻ στρέψον⁵ αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην: καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά³ σου 40 λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον: καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει¹0 41 μίλιον¹¹ ἔν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ τὸν 42 θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι¹² μὴ ἀποστραφῆς.¹³

Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον¹⁴ σου, καὶ μισήσεις 43 τὸν ἐχθρόν σου: ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, 44 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους¹⁵ ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων¹⁶ ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς: ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν 45 τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει¹⊓ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει¹в ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.¹υ Ἐὰν γὰρ 46 ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν²ο ἔχετε; Οὐχὶ καὶ

¹ μέλας, black, ink. ² περισσός, excessive, abundant. ³ ἀντί, instead of, in place of. ⁴ ὁδούς, ὁ, tooth. ⁵ ἀνθίστημι, resist, oppose. ⁶ ῥαπίζω, slap, strike. ⁷ σιαγών, όνος, ἡ, cheek, jawbone. ⁸ στρέφω, turn, am converted. ⁹ χιτών, ώνος, ὁ, tunic, garment. ¹⁰ ἀγγαρεύω, compel, press into service. ¹¹ μίλιον, ου, τό, mile, Roman mile. ¹² δανείζω, lend, borrow. ¹³ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁴ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁵ καταράομαι, curse. ¹⁶ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ¹⁷ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁸ βρέχω, send rain, rain. ¹⁹ ἄδικος, unjust, unrighteous. ²⁰ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 5:47

οἱ τελῶναι¹ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους² 47 ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν³ ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι¹ οὕτως ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι,⁴ ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν 48 τοῖς οὐρανοῖς τέλειός⁴ ἐστιν.

Προσέχετε⁵ τὴν ἐλεημοσύνην⁶ ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν 6 ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι⁷ αὐτοῖς: εἰ δὲ μήγε,⁸ μισθὸν⁹ οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Όταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσης εμπροσθέν σου, 2
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς
ῥύμαις, δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων: ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην,

ὰμὴ γνώτω ἡ ἀριστερά του τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ἡ σου ἡ 4
ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ: καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ
κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Τὸ

Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔση ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ¹¹ ὅτι φιλοῦσιν ¹⁷ 5 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις ¹⁸ τῶν πλατειῶν ¹⁹ ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις: ἀμὴν λέγω

¹ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³ περισσός, excessive, abundant. ⁴ τέλειος, complete, perfect. ⁵ προσέχω, take head of, attend to. ⁶ έλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ⁷ θεάομαι, look at, behold. ⁸ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹⁰ σαλπίζω, sound a trumpet. ¹¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹² ρύψη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹³ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁴ ἀριστερός, left, on the left. ¹⁵ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁶ φανερός, manifest, apparent. ¹⁷ φιλέω, love, kiss. ¹⁸ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ¹⁹ πλατεία, ας, ἡ, street.

Κατὰ Μαθθαῖον 6:6

ύμῖν ὅτι ἀπέχουσιν 1 τὸν μισθὸν 2 αὐτῶν. Σὰ δέ, ὅταν προσεύχη, 6 εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν³ σου, καὶ κλείσας⁴ τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ: καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. 🤊 🗸 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, 7 ώσπερ οἱ ἐθνικοί: 8 δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 10 8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε 11 αὐτοῖς: οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔγετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύγεσθε 🤈 ύμεῖς: Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω 12 τὸ ὄνομά σου. Έλθέτω ή βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ώς ἐν 10 οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς 11 ήμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα 14 ἡμῶν, ὡς καὶ 12 ήμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις 15 ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης 16 ἡμᾶς 13εἰς πειρασμόν, $^{^{17}}$ ἀλλὰ ῥῦσαι $^{^{18}}$ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ὁτι σοῦ έστιν ή βασιλεία καὶ ή δύναμις καὶ ή δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. Έὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα¹⁹ αὐτῶν, 14 ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος: 20 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς 15άνθρώποις τὰ παραπτώματα¹⁹ αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν άφήσει τὰ παραπτώματα¹⁹ ὑμῶν.

¹ ἀπέχω, received, obtain. ² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ³ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ⁴ κλείω, shut, shut up. ⁵ κρυπτός, hidden, secret. ⁶ φανερός, manifest, apparent. ⁷ βαττολογέω, chatter, utter empty words. ² ἐθνικός, Gentile, pagan. ϶ πολυλογία, ας, ή, much speaking, wordiness. ¹¹ ἐισακούω, listen, hear. ¹¹ ὁμοιόω, make like, liken. ¹² ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹³ ἐπιούσιος, for today, daily. ¹⁴ ὀφείλημα, τος, τό, debt, that which is owed. ¹⁵ ὀφείλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ¹⁶ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ¹ⁿ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹²² ῥύομαι, rescue, save. ¹ョ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ²⁰ οὐράνιος, heavenly, in heaven.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 6:16

"Όταν δὲ νηστεύητε,¹ μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ² σκυθρωποἱ:³ 16 ἀφανίζουσιν⁴ γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες:¹ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσιν⁵ τὸν μισθὸν⁶ αὐτῶν. Σὰ δὲ νηστεύων¹ ἄλειψαί⁻ σου τὴν κεφαλήν, καὶ 17 τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,⁵ ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις 18 νηστεύων,¹ ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ:² καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ² ἀποδώσει σοι.

Μὴ θησαυρίζετε ¹⁰ ὑμῖν θησαυροὺς ¹¹ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς ¹² καὶ 19 βρῶσις ¹³ ἀφανίζει, ⁴ καὶ ὅπου κλέπται ¹⁴ διορύσσουσιν ¹⁵ καὶ κλέπτουσιν: ¹⁶ θησαυρίζετε ¹⁰ δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ¹¹ ἐν οὐρανῷ, ὅπου 20 οὕτε σὴς ¹² οὔτε βρῶσις ¹³ ἀφανίζει, ⁴ καὶ ὅπου κλέπται ¹⁴ οὐ διορύσσουσιν ¹⁵ οὐδὲ κλέπτουσιν. ¹⁶ "Οπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ¹¹ 21 ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος ¹⁷ τοῦ σώματός 22 ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ¹⁸ ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ¹⁹ ἔσται: ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἢ, 23 ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ²⁰ ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον; ²¹ Οὐδεὶς δύναται δυσὶν κυρίοις 24 δουλεύειν: ²² ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ

¹νηστεύω, fast. ²ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ³σκυθρωπός, sad, gloomy. ⁴ἀφανίζω, destroy, cause to disappear. ⁵ἀπέχω, received, obtain. ⁶μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ⁷ἀλείφω, anoint. ⁸νίπτω, wash. ⁹κρυπτός, hidden, secret. ¹⁰θησαυρίζω, lay up, store up. ¹¹θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹²σής, σητός, ὁ, moth. ¹³βρῶσις, εως, ἡ, eating, food. ¹⁴κλέπτης, ου, ὁ, thief. ¹⁵διορύσσω, break through, break in. ¹⁶κλέπτω, steal. ¹⁷λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹⁸ἀπλοῦς, simple, single. ¹⁹φωτεινός, bright, full of light. ²⁰σκοτεινός, dark, full of darkness. ²¹πόσος, how many? how great? ²²δουλεύω, serve, am a slave.

Κατὰ Μαθθαῖον 6:25 Byzantine NT

ένὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε θεῶ δουλεύειν 3 καὶ μαμωνα 4 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε 5 τῆ 25 ψυχή ύμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε: μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ένδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Εμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι 26 οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, 11 οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, 12 καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος 13 τρέφει 14 αὐτά: οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε το αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι 27 ἐπὶ τὴν ἡλικίαν 17 αὐτοῦ πῆχυν 18 ἕνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος 8 τί 28 μεριμνᾶτε; Καταμάθετε 19 τὰ κρίνα 20 τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει: 21 οὐ κοπιᾶ, 22 οὐδὲ νήθει: 23 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν 24 ἐν 29 πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο 25 ώς εν τούτων. Εἰ δὲ τὸν 30χόρτον 26 τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον 27 εἰς κλίβανον 28 βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, 29 οὐ πολλῷ μᾶλλον ύμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί 31 φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα 32 τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ: 31 οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος 13 ὅτι χρήζετε³² τούτων άπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν 33

¹ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ² καταφρονέω, think little of, despise. ³ δουλεύω, serve, am a slave. ⁴ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ⁵ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁶ ἐνδύω, put on, clothe. ⁻ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ⁶ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ⁶ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁰ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹¹ θερίζω, reap, gather. ¹² ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ¹³ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹⁴ τρέφω, make to grow, nourish. ¹⁵ διαφέρω, differ, carry through. ¹⁶ προστίθημι, add, add to. ¹⁻ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹ఠ πῆχυς, εως, ὁ, cubit. ¹⁰ καταμανθάνω, observe (well), learn. ²⁰ κρίνον, ου, τό, lily. ²¹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²² κοπιάω, toil, labor. ²³ νήθω, spin. ²⁴ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ²⁵ περιβάλλω, put around, clothe. ²⁶ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ²⁻ αὔριον, tomorrow. ²ఠ κλίβανος, ου, ὁ, oven, furnace. ²⁰ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ³⁰ ὀλιγόπιστος, of little faith. ³¹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ³² χρήζω, need, have need of.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 6:34

τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον: ἡ 34 γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῆ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε: ἐν ῷ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε: 7 καὶ ἐν ῷ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ 3 κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ή πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, 4 Ἄρες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου: καὶ ἰδού, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν 5 δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσίν: 15 μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας 16 6 ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, 17 μήποτε 18 καταπατήσωσιν 19 αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες 20 ῥήξωσιν 21 ὑμᾶς.

¹προστίθημι, add, add to. ² μεριμνάω, be anxious, distracted. ³ αὔριον, tomorrow. ⁴ ἀρκετός, sufficient, enough. ⁵ κακία, ας, ή, malice, evil. ⁶ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁷ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁸ μετρέω, measure, estimate. ⁹ κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ¹⁰ σός, your, yours. ¹¹ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ¹² κατανοέω, observe, understand. ¹³ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁴ διαβλέπω, see clearly, look intently. ¹⁵ κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁶ μαργαρίτης, ου, ὁ, pearl. ¹⁷ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ καταπατέω, trample under foot. ²⁰ στρέφω, turn, am converted. ²¹ ῥήγνυμι, break apart, throw down.

Κατὰ Μαθθαῖον 7:7

Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, καὶ 7 ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν 8 εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. "Η τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν 9 ἄνθρωπος, ὂν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν 10 ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῷ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἄν θέλητε ἵνα 12 ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς: οὖτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης: ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ 13 εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς: τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ 14 τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

Προσέχετε 14 δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, 15 οἴτινες ἔρχονται πρὸς 15 ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν 16 προβάτων, ἔσωθεν 17 δέ εἰσιν λύκοι 18 ἄρπαγες.

 $^{^1}$ κρούω, knock, strike. 2 ἐπιδίδωμι, give to, hand in. 3 ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. 4 ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. 5 δόμα, τος, τό, present, gift. 6 πόσος, how many? how great? 7 στενός, narrow. 8 πύλη, ης, ή, gate, porch. 9 πλατύς, broad, street. 10 εὐρύχωρος, broad, spacious. 11 ἀπάγω, lead away, lead. 12 ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin. 13 θλίβω, press, oppress. 14 προσέχω, take head of, attend to. 15 ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. 16 ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). 17 ἔσωθεν, from within, within. 18 λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. 19 ἄρπαξ, ravenous, rapacious.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 7:16

Άπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς: μήτι[†] 16 συλλέγουσιν 2 ἀπὸ ἀκανθῶν 3 σταφυλήν, 4 ἢ ἀπὸ τριβόλων 5 σῦκα; 6 17 Ούτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ: τὸ δὲ σαπρὸν 8 δένδρον 7 καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον 7 18 άγαθὸν καρπούς πονηρούς ποιείν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν[®] καρπούς καλούς ποιείν. Πᾶν δένδρον μὴ ποιούν καρπὸν καλὸν 19ἐκκόπτεται' καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄρα γε $^{^{10}}$ ἀπὸ τῶν καρπῶν $\ 20$ αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, κύριε, 21 είσελεύσεται είς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν: ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν 22 Κύριε, κύριε, οὐ τῷ σῷ ονόματι ἐκείνη τῆ ἡμέρα, προεφητεύσαμεν, 12 καὶ τῷ σῷ 11 ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ τόνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε 23 όμολογήσω 13 αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε 14 ἔγνων ὑμᾶς: ἀποχωρεῖτε 15 άπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 16 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου 24 τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω¹⁷ αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμω, 18 όστις ώκοδόμησεν την οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ την πέτραν:19 καὶ κατέβη ή βροχὴ 20 καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ 21 καὶ ἔπνευσαν 22 οἱ 25 ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον 23 τῆ οἰκία ἐκείνη, καὶ οὐκ ἔπεσεν:

¹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ² συλλέγω, collect, gather. ³ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁴ σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ⁵ τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ⁶ σῦκον, ου, τό, fig. ⁷ δένδρον, ου, τό, tree. ⁸ σαπρός, rotten, worthless. ⁹ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹⁰ γέ, indeed, at least. ¹¹ σός, your, yours. ¹² προφητεύω, prophesy, foretell. ¹³ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁴ οὐδέποτε, never. ¹⁵ ἀποχωρέω, go away, depart. ¹⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁷ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁸ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁹ πέτρα, ας, ἡ, rock. ²⁰ βροχή, ης, ἡ, rain, heavy rain. ²¹ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ²² πνέω, blow. ²³ προσπίπτω, fall upon, fall down before.

Κατὰ Μαθθαῖον 7:26 Byzantine NT

τεθεμελίωτο γάρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς 26 λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ἀκοδόμησεν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον: καὶ κατέβη 27 ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῆ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν: καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν¹¹ ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, 28 ἐξεπλήσσοντο¹² οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῆ διδαχῆ αὐτοῦ: ἦν γὰρ διδάσκων 29 αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἡκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι 8 πολλοί: καὶ ἰδού, λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, 2 ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, 3 ἤψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ορα 4 μηδενὶ εἴπης: ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὁ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

¹ θεμελιόω, lay a foundation, found. ² πέτρα, ας, ή, rock. ³ όμοιόω, make like, liken. ⁴ μωρός, foolish, stupid. ⁵ ἄμμος, ου, ή, sand. ⁶ βροχή, ης, ή, rain, heavy rain. ⁷ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ⁸ πνέω, blow. ⁹ προσχόπτω, strike against, stumble. ¹⁰ πτώσις, εως, ή, fall, falling. ¹¹ συντελέω, complete, accomplish. ¹² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹³ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁴ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁵ λέπρα, ας, ή, leprosy. ¹⁶ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁷ προστάσσω, command, order. ¹⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 8:5

Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5 έκατόνταρχος παρακαλών αὐτόν, καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου 6 βέβληται ἐν τῆ οἰκία παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ 7 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ 8 ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος² ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ύπὸ τὴν στέγην εἰσέλθης: ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγω, καὶ ἰαθήσεται ⁸ ό παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' 9 έμαυτὸν στρατιώτας: καὶ λέγω τούτω, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλω, "Ερχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλω μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν, καὶ 10 εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην 10 πίστιν εύρον. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν 11καὶ δυσμῶν 12 ήξουσιν, 13 καὶ ἀνακλιθήσονται 14 μετὰ Άβραὰμ καὶ Ίσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν: οἱ δὲ υἱοὶ τῆς 12 βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον: ἐκεῖ ἔσται ό κλαυθμὸς 16 καὶ ὁ βρυγμὸς 17 τῶν ὀδόντων. 18 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 13 τῷ ἑκατοντάρχη, "Υπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη⁸ ὁ παῖς³ αὐτοῦ ἐν τῆ ὥρα ἐκείνη.

¹ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ² ἐκατοντάρχης, centurion. ³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁴ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ⁵ δεινῶς, terribly, vehemently. ⁶ βασανίζω, torment, torture. ⁷ στέγη, ης, ἡ, roof, flat roof of a house. ⁸ ἰἀομαι, heal. ⁹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ¹¹ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹² δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹³ ῆκω, have come, am present. ¹⁴ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁵ ἐξώτερος, outer, outside. ¹⁶ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹⁷ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹⁸ ὀδούς, ὁ, tooth.

Κατὰ Μαθθαῖον 8:14 Byzantine NT

Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδεν τὴν πενθερὰν¹ 14 αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν,² καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς 15 αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός:³ καὶ ἤγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. Ὁψίας⁴ δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους⁵ 16 πολλούς: καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς⁶ ἔχοντας ἐθεράπευσεν: ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ 17 Ἡσαΐου⁻ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας⁶ ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τὰς νόσους² ἐβάστασεν.¹0

Τδών δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὅχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν¹¹ ἀπελθεῖν 18 εἰς τὸ πέραν.¹² Καὶ προσελθών εἶς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, 19 Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχη. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 20 Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες¹³ φωλεοὺς¹⁴ ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ¹⁵ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις:¹⁶ ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη.¹⁻ ετερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, 21 Κύριε, ἐπίτρεψόν¹³ μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι¹⁰ τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ᾿Ακολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς 22 νεκροὺς θάψαι¹⁰ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

¹ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ² πυρέσσω, suffer with a fever. ³ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ⁴ ὄψιος, late. ⁵ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁶ κακῶς, badly, evilly. ⁷ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁹ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁰ βαστάζω, bear, carry. ¹¹ κελεύω, order, command. ¹² πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹³ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ¹⁴ φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. ¹⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁶ κατασκήνωσις, εως, ἡ, place to live, nest. ¹⁷ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁸ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁹ θάπτω, bury.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 8:23

Καὶ ἐμβάντι¹ αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 23 αὐτοῦ. Καὶ ἰδού, σεισμὸς² μέγας ἐγένετο ἐν τῆ θαλάσση, ὥστε τὸ 24 πλοῖον καλύπτεσθαι³ ὑπὸ τῶν κυμάτων:⁴ αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.⁵ 25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί⁶ ἐστε, 26 ὀλιγόπιστοι;⁻ Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῆ θαλάσση, καὶ ἐγένετο γαλήνη⁵ μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι 27 ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπός² ἐστιν οὖτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν¹⁰ αὐτῷ;

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν¹¹ εἰς τὴν χώραν¹² τῶν Γεργεσηνῶν, ¹³ 28 ὑπήντησαν¹⁴ αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι¹⁵ ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ¹⁷ ὥστε μὴ ἰσχύειν ¹⁸ τινὰ παρελθεῖν ¹⁹ διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης: καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, 29 Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ²⁰ ἡμᾶς; 30 ³Ην δὲ μακρὰν ²¹ ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη ²² χοίρων ²³ πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες ²⁵ παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις 31 ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ²⁶ ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην ²² τῶν χοίρων. ²³ 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν

¹ ἐμβαίνω, embark. ² σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ³ καλύπτω, cover, veil. ⁴ κῦμα, τος, τό, wave. ⁵ καθεύδω, sleep. ⁶ δειλός, cowardly, timid. ⁷ δλιγόπιστος, of little faith. ⁸ γαλήνη, ης, ή, calm. ⁹ ποταπός, what kind of? what type of? ¹⁰ ὑπακούω, obey, listen. ¹¹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹² χώρα, ας, ή, land, region. ¹³ Γεργεσηνός, from Gerasene. ¹⁴ ὑπαντάω, meet, go to meet. ¹⁵ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ¹⁶ χαλεπός, hard, difficult. ¹⁷ λίαν, greatly, very. ¹⁸ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ βασανίζω, torment, torture. ²¹ μακράν, far away. ²² ἀγέλη, ης, ή, herd, flock. ²³ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ²⁴ βόσκω, feed. ²⁵ δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ²⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow.

Κατὰ Μαθθαῖον 8:33 Byzantine NT

ἀγέλην¹ τῶν χοίρων:² καὶ ἰδού, ὥρμησεν³ πᾶσα ἡ ἀγέλη¹ τῶν χοίρων² κατὰ τοῦ κρημνοῦ⁴ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες⁵ ἔφυγον,⁶ καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν 33 πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.⁻ Καὶ ἰδού, 34 πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν⁵ τῷ Ἰησοῦ: καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ² ἀπὸ τῶν ὁρίων¹⁰ αὐτῶν.

Καὶ ἐμβὰς¹¹ εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν¹² καὶ ἤλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 9
Καὶ ἰδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν¹³ ἐπὶ κλίνης¹⁴ 2
βεβλημένον: καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ,¹³ Θάρσει,¹⁵ τέκνον: ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου. 3
Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὖτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις¹⁶ αὐτῶν εἶπεν, 4
Ἰνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε¹² πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γάρ 5
ἐστιν εὐκοπώτερον,¹⁶ εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σου αἱ ἀμαρτίαι: ἢ εἰπεῖν,
"Έγειραι καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἰὸς 6
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας – τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ¹³ – Ἐγερθεὶς ἄρόν σου τὴν κλίνην,¹⁴ καὶ ὕπαγε εἰς
τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 7

¹ ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ² χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ³ ὁρμάω, hasten on, rush. ⁴ κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ⁵ βόσκω, feed. ⁶ φεύγω, flee, escape. ⁻ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁶ συνάντησις, εως, ἡ, meeting with. ⁰ μεταβαίνω, depart, leave. ¹¹⁰ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹¹¹ ἐμβαίνω, embark. ¹² διαπεράω, cross over, pass through. ¹³ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ¹⁴ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹⁵ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁶ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁻ ἐνθυμέομαι, ponder, consider. ¹৪ εὐκοπώτερον, easier.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 9:9

Ίδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Καὶ παράγων¹ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν² εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ 9 τελώνιον,³ Ματθαῖον⁴ λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδού, πολλοὶ 10 τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς 11 μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς, 12 Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἐατροῦ, ἀλλὶ οἱ κακῶς εχοντες. Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Έλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν: 13 οὐ γὰρ ἡλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. 14

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί 14 ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν τολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 15

¹ παράγω, pass by, depart. ² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ³ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ⁴ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ⁵ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁸ ἰσχύω, be strong, able. ⁹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁰ κακῶς, badly, evilly. ¹¹ μανθάνω, learn, ascertain. ¹² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁵ νηστεύω, fast.

Κατὰ Μαθθαῖον 9:16 Byzantine NT

τοῦ νυμφῶνος¹ πενθεῖν,² ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος;³
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ⁴ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,³ καὶ τότε νηστεύσουσιν.⁵ Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει⁶ ἐπίβλημα⁻ ῥάκους⁶ 16 ἀγνάφουց ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ:¹⁰ αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα¹¹ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον¹² σχίσμα¹³ γίνεται. Οὐδὲ βάλλουσιν 17 οἶνον νέον¹⁴ εἰς ἀσκοὺς¹⁵ παλαιούς:¹⁰ εἰ δὲ μήγε,¹⁶ ῥήγνυνται¹σ οἱ ἀσκοί,¹⁵ καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται,¹ఠ καὶ οἱ ἀσκοὶ¹⁵ ἀπολοῦνται: ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον¹⁴ εἰς ἀσκοὺς¹ καὶ ὁ αἴκοὸς¹ καινούς, καὶ ἀμφότεροι¹9 συντηροῦνται.²⁰

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού, ἄρχων εἶς ἐλθών προσεκύνει 18 αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ²¹ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν:²² ἀλλὰ ἐλθών ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερθεὶς 19 ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδού, 20 γυνὴ αἰμορροοῦσα²³ δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὅπισθεν,²⁴ ἤψατο τοῦ κρασπέδου²⁵ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῆ, Ἐὰν 21 μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 22 ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν, Θάρσει,²⁴ θύγατερ:²¹ ἡ πίστις

¹νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ²πενθέω, mourn, lament. ³νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ⁴ἀπαίρω, take away, depart. ⁵ νηστεύω, fast. ⁶ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁷ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ⁸ράκος, ους, τό, rag, piece of cloth. ⁹ ἄγναφος, new, unshrunken. ¹⁰παλαιός, old, ancient. ¹¹πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ¹²χείρων, worse. ¹³σχίσμα, τος, τό, tear, division. ¹⁴νέος, new, young. ¹⁵ἀσκός, οῦ, ό, leather bottle, wineskin. ¹⁶μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁷ρήγνυμ, break apart, throw down. ¹⁸ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁹ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁰συντηρέω, preserve, treasure. ²¹θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ²²τελευτάω, die, end. ²³αίμορροέω, bleed, suffer with hemorrhage. ²⁴ὅπισθεν, behind, after. ²⁵κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ²⁶θαρσέω, of good courage, of good cheer.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 9:23

σου σέσωκέν σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ 23 ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς¹ καὶ τὸν ὅχλον θορυβούμενον,² λέγει αὐτοῖς, 24 ἸΑναχωρεῖτε:³ οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον,⁴ ἀλλὰ καθεύδει.⁵ Καὶ κατεγέλων⁶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὅχλος, εἰσελθὼν 25 ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.⁴ Καὶ 26 ἐξῆλθεν ἡ φήμη⁻ αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἡκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί, 27 κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ. Ἐλθόντι δὲ 28 εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, κύριε. Τότε ἡψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ 29 τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεῷχθησαν αὐτῶν οἱ 30 ὀφθαλμοί: καὶ ἐνεβριμήσατο ἀὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ 31 τῆ γῆ ἐκείνῃ.

¹ αὐλητής, οῦ, ὁ, flute player, pipe player. ² θορυβέω, make a commotion, agitate. ³ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⁴ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ⁵ καθεύδω, sleep. ⁶ καταγελάω, deride, ridicule. ⁻ φήμη, ης, ή, report, news. ¾ παράγω, pass by, depart. ᠀ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹0 ἐλεέω, have mercy, pity. ¹¹ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ¹² διαφημίζω, spread abroad, report.

Κατὰ Μαθθαῖον 9:32 Byzantine NT

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδού, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν 32 δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ 33 κωφός: καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι 34 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Καὶ περιῆγεν⁴ ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,⁵ 35 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον⁶ καὶ πᾶσαν μαλακίαν⁷ ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, 36 ἐσπλαγχνίσθη⁸ περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ώσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς 37 αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται όλίγοι: δεήθητε 38 οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὁπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὁπως ἐκβάλῃ ἐργάτας καὶ τὸν θερισμὸν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦς καὶ ἐκβάλῃ ἐργάτας καὶ ἐκβαλὶ ἐκβαλὶ ἐργάτας καὶ τὸν θερισμὸν καὶ ἐκβαλὶ ἐργάτας καὶ ἐκβαλὶ ἐκβα

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν 10 αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

¹ κωφός, deaf, dumb. ² δαιμονίζομαι, am demon possessed. ³ οὐδέποτε, never. ⁴ περιάγω, lead around, go about. ⁵ κώμη, ης, ή, village. ⁶ νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁷ μαλακία, ας, ή, sickness, weakness. ⁸ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁹ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁰ ῥίπτω, throw, cast. ¹¹ ώσεί, like, about. ¹² ποιμήν, ένος, ό, shepherd. ¹³ θερισμός, οῦ, ό, harvest, reaping. ¹⁴ ἐργάτης, ου, ό, workman, laborer. ¹⁵ δέομαι, ask, request. ¹⁶ προσκαλέω, summon.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 10:2

Τών δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα: πρῶτος 2 Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας¹ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ: Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου,² καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ: 3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος:³ Θωμᾶς,⁴ καὶ Ματθαῖος⁵ ὁ τελώνης:6 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος⁵ ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος:² Σίμων ὁ Κανανίτης,¹0 καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης¹1 ὁ καὶ 4 παραδοὺς αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, 5 λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν¹² μὴ εἰσέλθητε: πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες 7 ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ᾿Ασθενοῦντας 8 θεραπεύετε, λεπροὺς¹³ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε: δωρεὰν¹⁴ ἐλάβετε, δωρεὰν¹⁴ δότε. Μὴ κτήσησθε¹⁵ χρυσόν,¹6 μηδὲ ἄργυρον, 9 μηδὲ χαλκὸν¹⁵ εἰς τὰς ζώνας¹⁰ ὑμῶν, μὴ πήραν²⁰ εἰς ὁδόν, μηδὲ 10 δύο χιτῶνας,²¹ μηδὲ ὑποδήματα,²² μηδὲ ῥάβδους:²³ ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης²⁴ τῆς τροφῆς²⁵ αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἄν πόλιν ἢ κώμην²6 11

¹ Άνδρέας, ου, ό, Andrew. ² Ζεβεδαΐος, ου, ό, Zebedee. ³ Βαρθολομαΐος, ου, ό, Bartholomew. ⁴ Θωμᾶς, ᾶ, ό, Thomas. ⁵ Ματθαΐος, ου, ό, Matthew. ⁶ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ⁷ Άλφαῖος, ου, ό, Alphaeus. ⁸ Λεββαῖος, ου, ό, Lebbaeus. ⁹ Θαδδαῖος, ου, ό, Thaddaeus. ¹⁰ Κανανίτης, ου, ό, Canaanite. ¹¹ Τσκαριώτης, ου, ό, Iscariot, man of Kerioth. ¹² Σαμαρείτης, ου, ό, Samaritan. ¹³ λεπρός, οῦ, ό, scaly, leprous. ¹⁴ δωρεάν, without cost, without cause. ¹⁵ κτάομαι, acquire, win. ¹⁶ χρυσός, οῦ, ό, gold, anything made of gold. ¹⁷ ἄργυρος, ου, ό, silver, silver as a metal. ¹⁸ χαλκός, οῦ, ό, money, copper or bronze. ¹⁹ ζώνη, ης, ή, belt, girdle. ²⁰ πήρα, ας, ή, leather pouch, bag. ²¹ χιτών, ῶνος, ό, tunic, garment. ²² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²³ ῥάβδος, ου, ή, staff, rod. ²⁴ ἐργάτης, ου, ό, workman, laborer. ²⁵ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ²⁶ κώμη, ης, ἡ, village.

Κατὰ Μαθθαῖον 10:12 Byzantine NT

εἰσέλθητε, ἐξετάσατε¹ τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν: κἀκεῖ² μείνατε, ἔως ἄν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. 12 Καὶ ἐὰν μὲν ῇ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν: ἐὰν δὲ μὴ ῇ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν 14 μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε³ τὸν κονιορτὸν⁴ τῶν ποδῶν ὑμῶν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον⁵ ἔσται γῇ Σοδόμων⁶ 15 καὶ Γομόρρων² ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Τδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων: γίνεσθε 16 οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, παὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων: παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς: καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἔνεκεν ἐμοῦ, εἰς 18 μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Όταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, 19 μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε: δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε: οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ 20 τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ 21 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον: καὶ

¹ ἐξετάζω, scrutinize, examine. ² κὰκεῖ, and there. ³ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ⁴ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁵ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ⁶ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ⁶ Γόμορρα, ας, ἡ, Gomorrah. ⁶ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ⁰ φρόνιμος, prudent, wise. ¹¹ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ¹¹ ἀκέραιος, unmixed, pure. ¹² περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ¹³ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁵ μαστιγόω, whip, lash. ¹⁶ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁻ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹8 μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁰ μεριμνάω, be anxious, distracted.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 10:22

ἐπαναστήσονται¹ τέκνα ἐπὶ γονεῖς,² καὶ θανατώσουσιν³ αὐτούς. 22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου: ὁ δὲ ὑπομείνας⁴ εἰς τέλος, οὖτος σωθήσεται. "Όταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς 23 ἐν τῆ πόλει ταύτη, φεύγετε⁵ εἰς τὴν ἄλλην: ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε⁶ τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως ἄν ἔλθη ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν 24 κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῆ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος 25 αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην 26 Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσω μαλλον τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ; 26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς: οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον 26 οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν 6 οὐ γνωσθήσεται. Ο 27 λέγω ὑμῖν ἐν τῆ σκοτία, εἴπατε ἐν τῷ φωτί: καὶ δ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. Καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν 28 ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι: φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννη. Οὐχὶ δύο στρουθία 29 ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ εν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν

¹ ἐπανίστημι, rise up against. ² γονεύς, έως, ὁ, parent. ³ θανατόω, put to death, subdue. ⁴ ὑπομένω, tarry, endure. ⁵ φεύγω, flee, escape. ⁶ τελέω, finish, fulfill. ⊓ ἀρκετός, sufficient, enough. 8 οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. 9 Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ¹¹ πόσος, how many? how great? ¹¹ οἰκειακός, one of a family. ¹² καλύπτω, cover, veil. ¹³ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁴ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁵ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ¹⁶ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁻ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ¹ጾ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ¹⁰ ἀσσάριον, ου, τό, assarion. ²⁰ πωλέω, sell.

Κατὰ Μαθθαῖον 10:30 Byzantine NT

ἄνευ¹ τοῦ πατρὸς ὑμῶν: ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες² τῆς κεφαλῆς 30 πᾶσαι ἠριθμημέναι³ εἰσίν. Μὴ οὖν φοβηθῆτε: πολλῶν 31 στρουθίων⁴ διαφέρετε⁵ ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει⁶ ἐν ἐμοὶ 32 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω⁶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. "Όστις δ' ἄν 33 ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε⁷ ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν: οὐκ ἦλθον 34 βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ဪΗλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον 35 κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς: καὶ ἐχθροὶ τοῦ 36 ἀνθρώπου οἱ οἰκειακοὶ ἀντοῦ. Ὁ φιλῶν τατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος: καὶ ὁ φιλῶν θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος: καὶ ὁς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν 38 αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν 39 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν: καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ὁ ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.

¹ ἄνευ, without (gen). ² θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ³ ἀριθμέω, number, count. ⁴ στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ⁵ διαφέρω, differ, carry through. ⁶ ὁμολογέω, confess, profess. ⁷ νομίζω, suppose, think. ⁸ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁹ διχάζω, divide in two, set at variance. ¹⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹ νύμφη, ης, ἡ, bride, young woman. ¹² πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹³ οἰκειακός, one of a family. ¹⁴ φιλέω, love, kiss. ¹⁵ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹⁶ ἔνεκεν, for the sake of, on account of.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 10:40

Ο δεχόμενος ύμᾶς ἐμὲ δέχεται: καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν 40 ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου 41 μισθὸν¹ προφήτου λήψεται: καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν¹ δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίση² ἕνα τῶν 42 μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ³ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέση τὸν μισθὸν¹ αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν⁴ ὁ Ἰησοῦς διατάσσων⁵ τοῖς δώδεκα 11 μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη⁶ ἐκεῖθεν⁷ τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ο δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ⁸ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ, 2 πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, 3 ἢ ἔτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 4 Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε: 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται: καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἐὰν μὴ 6 σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ 7 Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν

¹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ² ποτίζω, give drink to, cause to drink. ³ ψυχρός, cold, cold hearted. ⁴ τελέω, finish, fulfill. ⁵ διατάσσω, command, give orders to. ⁶ μεταβαίνω, depart, leave. ⁷ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁸ δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ⁹ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹¹ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹² λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹³ κωφός, deaf, dumb. ¹⁴ σκανδαλίζω, cause to stumble.

Κατὰ Μαθθαῖον 11:8 Byzantine NT

ἔρημον θεάσασθαι; ¹ Κάλαμον ² ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ³ Άλλὰ 8 τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον δ ; Ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ Φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων Τ εἰσίν. Άλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ 9 περισσότερον s προφήτου. Ο \tilde{b} τος γάρ $\dot{\epsilon}$ στιν περ \hat{b} \hat{b} γέγραπται, 10Ίδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, δς κατασκευάσει την όδόν σου ἔμπροσθέν σου. Άμην λέγω ύμῖν, 11 οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς ο γυναικών μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ: ό δὲ μικρότερος ἐν τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12 ἔως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, 12 καὶ βιασταὶ 13 άρπάζουσιν 14 αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως 13 Ίωάννου προεφήτευσαν: 15 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν 14 Ήλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω. Τίνι 15 δὲ ὁμοιώσω την γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶν παιδίοις ἐν άγοραῖς ¹⁷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ¹⁸ τοῖς ἑταίροις ¹⁹ αὐτῶν, 17 καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν²⁰ ὑμῖν, καὶ οὐκ ὡρχήσασθε:²¹ έθρηνήσαμεν²² ύμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.²³ Ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης 18

¹θεάομαι, look at, behold. ² κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ³ σαλεύω, shake, excite. ⁴ μαλακός, soft, effeminate. ⁵ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ⁶ φορέω, wear, bear. ⁷ βασίλειος, kingly, royal. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁰ γεννητός, born, begotten. ¹¹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹² βιάζω, use force, violence. ¹³ βιαστής, οῦ, ὁ, violent man, forceful. ¹⁴ ἀρπάζω, seize, snatch. ¹⁵ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁶ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁷ ἀγορά, ᾶς, ή, marketplace, place of assembly. ¹⁸ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁹ ἐταῖρος, ου, ὁ, companion, friend. ²⁰ αὐλέω, play a flute, play the flute. ²¹ ὀρχέομαι, dance. ²² θρηνέω, lament, mourn. ²³ κόπτω, strike, smite.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 11:19

μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν ὁ 19 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἶς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται 20 δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαί σοι, Χοραζίν, οὐαί σοι, 21 Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρω καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἀν ἐν σάκκω ταὶ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρω καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22 ἔσται ἐν ἡμέρα κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ, ἡ ἕως 23 τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἔως Ὠλδου καταβιβασθήση: ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἄν μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων 24 ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρα κρίσεως, ἢ σοί.

Έν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί²⁰ 25 σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας²¹ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν²² καὶ συνετῶν,²³ καὶ ἀπεκάλυψας²⁴ αὐτὰ

¹ φάγος, ου, ό, glutton. ² οἰνοπότης, ου, ό, drunkard, excessive wine-drinker. ³ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ⁴ φίλος, ου, ό, loving, friend. ⁵ ὀνειδίζω, reproach, revile. ⁶ Χοραζίν, ή, Chorazin. ⁷ Βηθσαϊδά, ή, Bethsaida. ⁸ Τύρος, ου, ή, Tyre. ⁹ Σιδών, ῶνος, ή, Sidon. ¹⁰ πάλαι, long ago, of old. ¹¹ σάκκος, ου, ό, sackcloth. ¹² σποδός, οῦ, ή, ashes. ¹³ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ¹⁴ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ¹⁵ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁶ Ἅδης, ου, ό, Hades. ¹⁷ καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ¹⁸ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁰ ἔξομολογέω, confess, profess. ²¹ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ²² σοφός, wise. ²³ συνετός, intelligent, clever. ²⁴ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover.

Κατὰ Μαθθαῖον 11:26 Byzantine NT

νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία² ἔμπροσθέν 26 σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς 27 ἔπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ: οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἔπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ῷ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε⁴ πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες⁵ καὶ πεφορτισμένοι, κὰγὼ 28 ἀναπαύσω⁻ ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγόν⁵ μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε² ἀπ' 29 ἔμοῦ, ὅτι πρᾶός¹ο εἰμι καὶ ταπεινὸς¹¹ τῆ καρδία: καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν¹² ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός⁵ μου χρηστός,¹³ καὶ 30 τὸ φορτίον¹⁴ μου ἐλαφρόν¹⁵ ἐστιν.

Έν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν 12 σπορίμων: οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον 2 αὐτῷ, Ἰδού, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν δ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ, 3 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ: πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν 4 οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐφαγεν, οῦς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; "Η οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς 5

¹ νήπιος, infant, child. ² εὐδοκία, ας, ή, good pleasure, good-will. ³ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ⁴ δεῦτε, comel. ⁵ κοπιάω, toil, labor. ⁶ φορτίζω, load, burden. ⁷ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁸ ζυγός, οῦ, ὁ, yoke, heavy burden. ⁹ μανθάνω, learn, ascertain. ¹⁰ πραϋς, gentle, mild. ¹¹ ταπεινός, humble, downcast. ¹² ἀνάπαυσις, εως, ή, cessation, rest. ¹³ χρηστός, good, kind. ¹⁴ φορτίον, ου, τό, burden, load. ¹⁵ ἐλαφρός, light, easy to bear. ¹⁶ σπόριμος, grain field, sown. ¹⁷ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁸ τίλλω, pluck, pick. ¹⁹ στάχυς, υος, ό, Stachys, head of grain. ²⁰ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 12:6

έν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν, καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; Λέγω 6 δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, 7 κλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, όὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. Κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 8

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἤλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδού, 9 ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ἔηράν: καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἴνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν 11 ἄνθρωπος, ὅς ἔξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέση τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; Πόσω 12 οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὠστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά 13 σου. Καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὁς ἡ ἄλλη. Οἱ 14 δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν: 15 καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν 16

¹ βεβηλόω, profane, desecrate. ² ἀναίτιος, innocent, guiltless. ³ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁵ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ⁶ μεταβαίνω, depart, leave. ⁷ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁸ ἔηρός, dry, withered. ⁹ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁰ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹¹ βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ¹² πόσος, how many? how great? ¹³ διαφέρω, differ, carry through. ¹⁴ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁵ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁶ ὑγιής, whole, healthy. ¹⁷ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ¹⁸ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹⁹ φανερός, manifest, apparent.

Κατὰ Μαθθαῖον 12:17 Byzantine NT

ποιήσωσιν: ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου¹ τοῦ προφήτου, 17 λέγοντος, Ἰδού, ὁ παῖς² μου ὃν ἡρέτισα:³ ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν 18 εὐδόκησεν⁴ ἡ ψυχή μου: θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει,⁵ οὐδὲ κραυγάσει:6 19 οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλαμον 20 συντετριμμένον οὐ κατεάξει, 10 καὶ λίνον τυφόμενον 20 οὐ σβέσει: ἔως ἄν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ 21 ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός: καὶ 22 ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὅχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι εξούτός ἐστιν ὁ υἰὸς Δαυίδ; Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, 24 Οὖτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὐλ άρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις 25 αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ ἑαυτῆς ἐρημοῦται: καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν 26 ἐμερίσθη: πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν 27

¹Ἡσαῖας, ου, ὁ, Isaiah. ²παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³αἰρετίζω, choose. ⁴εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁵ ἐρίζω, quarrel, wrangle. ⁶κραυγάζω, cry out, cry aloud. ⊓πλατεῖα, ας, ἡ, street. ⁶κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ⁰συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁰ κατάγνυμι, break in pieces. ¹¹ λίνον, ου, τό, lamp-wick, linen garment. ¹² τύφω, raise smoke. ¹³ σβέννυμι, quench, extinguish. ¹⁴ νῖκος, ους, τό, victory. ¹⁵ δαιμουίζομαι, am demon possessed. ¹⁶κωφός, deaf, dumb. ¹ˀ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁶μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹᠑ Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ²⁰ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ²¹ μερίζω, divide, part. ²² ἐρημόω, destroy, strip.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 12:28

Βεελζεβουλ έκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ ἐν 28 πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ή βασιλεία τοῦ θεοῦ. "Η πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν 29 τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήση τὸν ἰσχυρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ὁ μὴ 30 ών μετ' έμοῦ κατ' έμοῦ έστιν: καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' έμοῦ σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία 31 ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις: ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία[®] οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ 32 υίοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ: δς δ' ἂν εἴπη κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. "Η ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ 33 τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, 10 καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν: εκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννήματα έχιδνῶν, π πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, 34 πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεί. Ὁ ἀγαθὸς ἀνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ 35 έκβάλλει ἀγαθά: καὶ ὁ πονηρὸς ἀνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ

¹Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ²κριτής, ου, ὁ, judge. ³ φθάνω, come before another, anticipate. ⁴ἰσχυρός, strong, mighty. ⁵σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁶διαρπάζω, plunder, rob thoroughly. ⁷σκορπίζω, scatter, disperse. ⁸ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ⁹ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁰ σαπρός, rotten, worthless. ¹¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹² ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ¹³περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure.

Κατὰ Μαθθαῖον 12:36 Byzantine NT

θησαυροῦ¹ ἐκβάλλει πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν,² ³⁶ ὅ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ ³⁷ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.³

Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, 38 λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ 39 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ: καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰων \tilde{a}^{ϵ} τοῦ προφήτου. ε Ω σπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῆ κοιλία τοῦ κήτους $^{\$}$ 40 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου έν τῆ καρδία τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Άνδρες 41 Νινευίται άναστήσονται έν τῆ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν 10 αὐτήν: ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα 11 Ἰωνᾶ, καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου 13 42 έγερθήσεται έν τῆ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος: 15 καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος 15 ὧδε. Όταν δὲ τὸ 43ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι'

¹ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ² ἀργός, inactive, idle. ³ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ⁴ μοιχαλίς, ίδος, ἡ, adulteress. ⁵ ἐπίζητέω, seek for, seek after. ⁶ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ⁷ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁸ κῆτος, ους, τό, sea monster, huge fish. ⁹ Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite. ¹⁰ κατακρίνω, condemn. ¹¹ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ¹² βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ¹³ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁴ πέρας, ατος, τό, limit, end. ¹⁵ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 12:44

ἀνύδρων¹ τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν,² καὶ οὐχ εὐρίσκει. Τότε 44 λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν³ ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,⁴ σεσαρωμένον⁵ καὶ κεκοσμημένον.⁶ Τότε 45 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα⁻ τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῆ γενεᾳ ταύτη τῆ πονηρᾳ.

Έτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδού, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 46 αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπεν δέ τις 47 αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ εἰπόντι αὐτῷ, 48 Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ 49 ἐκτείνας⁸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἰδού, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὅστις γὰρ ἄν ποιήση τὸ θέλημα 50 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ⁹ καὶ μήτηρ ἐστίν.

¹ἄνυδρος, waterless, dry. ²ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ³ὅθεν, from where, from which. ⁴σχολάζω, devote oneself to, be unoccupied. ⁵σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁶κοσμέω, adorn, put into order. ⁷χείρων, worse. ⁸ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁹ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister.

Κατὰ Μαθθαῖον 13:2 Byzantine NT

Τεν δὲ τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο 13
παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὅχλοι πολλοί, 2
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα¹ καθῆσθαι: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν² εἰστήκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν 3
παραβολαῖς, λέγων, Ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ³ καὶ κατέφαγεν⁴ αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ⁵ 5
ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν: καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, ⁶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς: ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6
τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν¹⁰ ἐξηράνθη.¹¹ Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας,¹² γκαὶ ἀνέβησαν αὶ ἄκανθαι¹² καὶ ἀπέπνιξαν¹³ αὐτά. Ἄλλα δὲ 8
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν: καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,¹⁴
δ δὲ ἑξήκοντα,¹⁵ δ δὲ τριάκοντα.¹6 Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς 10 λαλεῖς αὐτοῖς; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Ὑμῖν δέδοται 11 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται: 12 ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν 13

¹ ἐμβαίνω, embark. ² αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ³ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ⁵ πετρώδης, rocky, stony. ⁶ ἐξανατέλλω, spring up, spring up out. ⁻ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁶ καυματίζω, burn up, scorch. ¹¹ ῥίζα, ης, ή, root, that which grows from the root. ¹¹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹² ἄκανθα, ης, ή, thorn, thorn bush. ¹³ ἀποπνίγω, choke, drown. ¹⁴ ἐκατόν, hundred, 100. ¹⁵ ἐξήκοντα, sixty, 60. ¹⁶ τριάκοντα, thirty, 30. ¹⁻ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 13:14

παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν, καὶ ακούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσιν. Καὶ ἀναπληροῦται 2 14 αὐτοῖς ἡ προφητεία³ Ἡσαΐου, ή λέγουσα, Ἁκοῆ ἀκούσετε, καὶ ού μὴ συνήτε: καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 Έπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ἀσὶν βαρέως ήκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν: μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἀσὶν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. Ύμῶν δὲ 16 μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσιν: καὶ τὰ ὧτα ὑμῶν, ὅτι άκούει. Άμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι 17 ἐπεθύμησαν ὶ ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ άκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ύμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν 18 τοῦ σπείροντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ 19 μὴ συνιέντος, έρχεται ὁ πονηρός, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον έν τῆ καρδία αὐτοῦ: οὖτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. Ὁ δὲ 20 έπὶ τὰ πετρώδη 3 σπαρείς, οὖτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εύθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν: οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν έν ἑαυτῷ, 21 άλλὰ πρόσκαιρός 15 ἐστιν: γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ 16 διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. ¹⁷ Ο δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας ¹⁸ σπαρείς, 22

¹ συνίημι, understand, consider. ² ἀναπληρόω, fill up, fulfill. ³ προφητεία, ας, ή, prophecy. ⁴ Ἡσαΐας, ου, ό, Isaiah. ⁵ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁶ παχύνω, fatten. ⁷ βαρέως, with difficulty, heavily. ⁸ καμμύω, close (the eyes), close. ⁹ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹² ἀρπάζω, seize, snatch. ¹³ πετρώδης, rocky, stony. ¹⁴ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹⁵ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁶ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ¹⁷ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁸ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush.

Κατὰ Μαθθαῖον 13:23 Byzantine NT

οὖτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα¹ τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη² τοῦ πλούτου³ συμπνίγει⁴ τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος⁵ γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὖτός 23 ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών: ὅς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ¹0 ὁ δὲ τριάκοντα. ¹1

"Άλλην παραβολὴν παρέθηκεν¹² αὐτοῖς, λέγων, 'Ωμοιώθη¹³ ἡ 24 βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ: ἐν δὲ τῷ καθεύδειν¹⁴ τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ 25 ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρεν ζιζάνια¹⁵ ἀνὰ¹⁶ μέσον τοῦ σίτου,¹⁻ καὶ ἀπῆλθεν. 'Ότε δὲ ἐβλάστησεν¹³ ὁ χόρτος¹³ καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.¹⁵ Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ 27 οἰκοδεσπότου²⁰ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ²¹ ἀγρῷ; Πόθεν²² οὖν ἔχει ζιζάνια;¹⁵ Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, 28 Έχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξομεν²³ αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ: 29 μήποτε,²⁴ συλλέγοντες²³ τὰ ζιζάνια,¹⁵ ἐκριζώσητε²⁵ ἄμα²⁶ αὐτοῖς τὸν σῖτον.¹⁻ Ἄφετε συναυξάνεσθαι²⁻ ἀμφότερα²³ μέχρι²⁰ τοῦ 30

¹ μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ² ἀπάτη, ης, ή, deceit, deceitfulness. ³ πλούτος, ου, ό, wealth, riches. ⁴ συμπνίγω, choke, choke utterly. ⁵ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ⁶ συνίημι, understand, consider. ⁷ δή, also, indeed. ⁸ καρποφορέω, bear fruit. ⁹ έκατόν, hundred, 100. ¹⁰ ἐξήκοντα, sixty, 60. ¹¹ τριάκοντα, thirty, 30. ¹² παρατίθημι, set before, entrust. ¹³ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁴ καθεύδω, sleep. ¹⁵ ζιζάνιον, ου, τό, tare, spurious wheat. ¹⁶ ἀνά, upwards, upon. ¹⁷ σῖτος, ου, ό, wheat, grain. ¹⁸ βλαστάνω, sprout, produce. ¹⁹ χόρτος, ου, ό, grass, hay. ²⁰ οἰκοδεσπότης, ου, ό, householder, head of a household. ²¹ σός, your, yours. ²² πόθεν, from where? whence. ²³ συλλέγω, collect, gather. ²⁴ μήποτε, never, lest perchance. ²⁵ ἐκριζόω, uproot, root out. ²⁶ ἄμα, at the same time. ²⁷ συναυξάνομαι, grow together. ²⁸ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁹ μέχρι, until, as far as (gen).

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 13:31

θερισμοῦ: καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά: τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

"Άλλην παραβολὴν παρέθηκεν⁹ αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ 31 βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ¹⁰ σινάπεως,¹¹ ὅν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ: ὅ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν 32 σπερμάτων: ὅταν δὲ αὐξηθῆ,¹² μεῖζον τῶν λαχάνων¹³ ἐστίν, καὶ γίνεται δένδρον,¹⁴ ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ¹⁵ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν¹⁶ ἐν τοῖς κλάδοις¹⁷ αὐτοῦ.

"Αλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, 'Ομοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν 33 οὐρανῶν ζύμῃ, ¹⁸ ἡν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν¹⁹ εἰς ἀλεύρου²⁰ σάτα²¹ τρία, ἕως οὖ ἐζυμώθη²² ὅλον.

Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὅχλοις, καὶ 34 χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς: ὅπως πληρωθῆ τὸ ἡηθὲν 35 διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα

¹ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ² θεριστής, οῦ, ὁ, reaper, harvester. ³ συλλέγω, collect, gather. ⁴ ζιζάνιον, ου, τό, tare, spurious wheat. ⁵ δέσμη, ης, ἡ, bundle. ⁶ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁷ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁸ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ⁹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁰ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ¹¹ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ¹² αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹³ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁴ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁶ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹⁷ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁸ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹⁹ κρύπτω, conceal, hide. ²⁰ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ²¹ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ²² ζυμόω, leaven, ferment.

Κατὰ Μαθθαῖον 13:36 Byzantine NT

μου, ἐρεύξομαι¹ κεκρυμμένα² ἀπὸ καταβολῆς³ κόσμου.

Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς: καὶ 36 προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 37 αὐτοῖς, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου: 38 ό δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος: τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὖτοί εἰσιν οἱ υίοὶ τῆς βασιλείας: τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υίοὶ τοῦ πονηροῦ: ὁ δὲ 39 έχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος: ὁ δὲ θερισμὸς έ συντέλει α^7 τοῦ αἰῶνός ἐστιν: οἱ δὲ θερισταὶ 8 ἄγγελοί εἰσιν. 40 Ω σπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῆ συντελεί $\overline{\mathfrak{a}}^{^{7}}$ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ 41ανθρώπου τοὺς αγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν⁹ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 12 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 13 τοῦ πυρός: ἐκεῖ 42ἔσται ὁ κλαυθμὸς 14 καὶ ὁ βρυγμὸς 15 τῶν ὀδόντων. 16 Τότε οἱ 43δίκαιοι ἐκλάμψουσιν¹⁷ ώς ὁ ἥλιος ἐν τῆ βασιλεία τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

¹ ἐρεύγομαι, utter, proclaim. ² κρύπτω, conceal, hide. ³ καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. ⁴ φράζω, explain, interpret. ⁵ ζιζάνιον, ου, τό, tare, spurious wheat. ⁴ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ⁵ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ⁵ θεριστής, οῦ, ὁ, reaper, harvester. ⁵ συλλέγω, collect, gather. ¹0 καίω, burn, ignite. ¹¹ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹³ κάμινος, ου, ἡ, furnace. ¹⁴ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹⁵ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹⁶ ὁδούς, ὁ, tooth. ¹⁻ ἐκλάμπω, shine (forth), shine forth.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 13:44

Πάλιν όμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ¹ κεκρυμμένῷ 44
ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν:² καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ,³ καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
ἐκεῖνον.

Πάλιν όμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ⁴ 45 ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας:⁵ ὅς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον⁶ 46 μαργαρίτην,⁵ ἀπελθὼν πέπρακεν⁷ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

Πάλιν όμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς 47 τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ: ἥν, ὅτε 48 ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, ταὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 Οὕτως ἔσται ἐν τῆ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος: ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός: ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τοῦν ὀδόντων. 20

¹θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ²κρύπτω, conceal, hide. ³πωλέω, sell. ⁴ἔμπορος, ου, ὁ, merchant, trader. ⁵μαργαρίτης, ου, ὁ, pearl. ⁶πολύτιμος, very precious, costly. ⁷πιπράσκω, sell. ⁸σαγήνη, ης, ἡ, dragnet, fishing net. ⁹γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁰ἀναβιβάζω, bring up, draw up. ¹¹αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ¹²συλλέγω, collect, gather. ¹³ἀγγεῖον, ου, τό, vessel, flask. ¹⁴σαπρός, rotten, worthless. ¹⁵συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ¹⁶ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁷κάμινος, ου, ἡ, furnace. ¹⁸κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹⁹βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ²⁰ὀδούς, ὁ, tooth.

Κατὰ Μαθθαῖον 13:51 Byzantine NT

Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε¹ ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, 51 Ναί, κύριε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς 52 μαθητευθεὶς² εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη,³ ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ⁴ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.⁵

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53 μετῆρεν ἐκεῖθεν: καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα ἀὐτοῦ ἐδίδασκεν 54 αὐτοὺς ἐν τῆ συναγωγῆ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι ὁ αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ οὖτός 55 ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος ὑ υἰός; Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἀὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; 56 Πόθεν τοῦν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ὁ ἐν αὐτῷ. 57 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος, ἱ εἰ μὴ ἐν τῆ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῆ οἰκία αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58 δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπιστίαν τοῦτῶν.

¹ συνίημι, understand, consider. ² μαθητεύω, be a disciple, make a disciple. ³ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ⁵ παλαιός, old, ancient. ⁶ τελέω, finish, fulfill. ⁷ μεταίρω, go away, depart. ⁸ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁹ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹⁰ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹¹ πόθεν, from where? whence. ¹² τέκτων, ονος, ὁ, builder, carpenter. ¹³ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ¹⁴ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁵ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁶ ἄτιμος, without honor, dishonored. ¹⁷ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 14:2

 ${
m `E}$ ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ${
m `H}$ ρώδης ὁ τετράρχης $^{^1}$ τὴν ἀκοὴν $^{^2}$ ${
m f 14}$ Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν³ αὐτοῦ, Οὖτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ 2 βαπτιστής: ⁴ αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν 3 Ίωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῆ, διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναϊκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ 4 Ίωάννης, Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν 5 άποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὡρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ήρωδιάδος ἐν τῷ μέσω, καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδη: ὅθεν τω μεθ' 7 ορκου $^{^{12}}$ ώμολόγησεν $^{^{13}}$ αὐτῆ δοῦναι δ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δέ, 8προβιβασθεῖσα 14 ύπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δ ός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι 15 τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 4 Καὶ ἐλυπήθη 16 δ 9 βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους το καὶ τοὺς συνανακειμένους το έκέλευσεν δοθηναι: καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν 10 τῆ φυλακῆ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη 11 τῷ κορασίῳ: καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ 12 μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν 21 αὐτό: καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

¹ τετράρχης, ου, ό, tetrarch. ² ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁴ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁵ ἐνεργέω, work, effect. ⁶ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ⁷ γενέσια, ων, τό, birthday celebration. ⁸ ὀρχέομαι, dance. ⁹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁰ ἀρέσκω, please, serve. ¹¹ ὅθεν, from where, from which. ¹² ὅρκος, ου, ὁ, oath. ¹³ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁴ προβιβάζω, cause to come forward, prompt. ¹⁵ πίναξ, ακος, ἡ, board, dish. ¹⁶ λυπέω, grieve, pain. ¹⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ¹⁸ κελεύω, order, command. ¹⁹ ἀποκεφαλίζω, behead. ²⁰ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ²¹ θάπτω, bury.

Κατὰ Μαθθαῖον 14:13

Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν έκεῖθεν έν πλοίω εἰς ἔρημον 13 τόπον κατ' ίδίαν: καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἡκολούθησαν αὐτῷ πεζ $\tilde{\eta}^3$ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθών ὁ Ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον, 14 καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐκτ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους δ αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 15 αὐτοῦ, λέγοντες, "Ερημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν: άπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας άγοράσωσιν έαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 16 αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν: δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 10 δὲ εἶπεν, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ κελεύσας 18 τοὺς ὄγλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς γόρτους, λαβών τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 10 ἀναβλέψας 14 εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν, καὶ κλάσας 15 ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν: 6 20 καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ¹⁷ δώδεκα κοφίνους ¹⁸ πλήρεις. 19 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ώσει 20 πεντακισχίλιοι, 21 21 χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

 $^{^1}$ ἀναχωρέω, depart, withdraw. 2 ἐκεῖθεν, from there, from that place. 3 πεζῆ, by land, on foot. 4 σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. 5 ἄρρωστος, sick, ill. 6 ὄψιος, late. 7 παρέρχομαι, pass by, go by. 8 κώμη, ης, ή, village. 9 βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. 10 ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. 11 κελεύω, order, command. 12 ἀνακλίνω, lay upon, lay down. 13 χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. 14 ἀναβλέπω, look up, receive sight. 15 κλάω, break. 16 χορτάζω, eat until full, be filled. 17 κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. 18 κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. 19 πλήρης, full. 20 ώσεί, like, about. 21 πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 14:22

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν¹ ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι² εἰς τὸ 22 πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, εως οδ ἀπολύση τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν 23 προσεύξασθαι: ὀψίας δε γενομένης, μόνος ήν έκεῖ. Τὸ δε πλοῖον 24 ήδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων: ήν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακή τής νυκτὸς 25 ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. 26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, 10 λέγοντες ὅτι Φάντασμά 11 ἐστιν: καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, 27 Θαρσεῖτε: 12 ἐγώ εἰμι: μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ δ 28 Πέτρος εἶπεν, Κύριε, εἰ σὰ εἶ, κέλευσόν 13 με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ 29 Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν έφοβήθη: καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι έκραξεν, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ 31 Ἰησοῦς ἐκτείνας 16 τὴν χεῖρα ἐπελάβετο 7 αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Όλιγόπιστε, 18 εἰς τί ἐδίστασας; 19 Καὶ ἐμβάντων 2 αὐτῶν εἰς τὸ 32 πλοῖον, ἐκόπασεν ό ἄνεμος: οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες 33

¹ ἀναγκάζω, force, compel. ² ἐμβαίνω, embark. ³ προάγω, lead forth, go before. ⁴ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁵ ὄψιος, late. ⁶ βασανίζω, torment, torture. ⁷ κῦμα, τος, τό, wave. ⁸ ἐναντίος, opposite, hostile. ⁹ τέταρτος, fourth. ¹⁰ ταράσσω, trouble, agitate. ¹¹ φάντασμα, τος, τό, apparition, ghost. ¹² θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹³ κελεύω, order, command. ¹⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁵ καταποντίζω, sink in the sea, am drowned. ¹⁶ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁸ ὀλιγόπιστος, of little faith. ¹⁹ διστάζω, doubt, waver. ²⁰ κοπάζω, stop, abate.

Κατὰ Μαθθαῖον 14:34 Byzantine NT

προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Καὶ διαπεράσαντες² ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.³ Καὶ 34 ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον⁴ ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς⁵ ἔχοντας: καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα μόνον ἄψωνται 36 τοῦ κρασπέδου⁶ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.⁷

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ 15
Φαρισαῖοι, λέγοντες, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν 2
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ 3
τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν 4
πατέρα καὶ τὴν μητέρα: καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω: ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὁς ἄν εἴπη τῷ πατρὶ ἢ τῆ 5
μητρί, Δῶρον, δὲ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ἀφεληθῆς, καὶ οὐ μὴ τιμήση τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ: καὶ ἠκυρώσατε τὰν 6
ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν: ὑποκριταί, καλῶς 7

¹ ἀληθῶς, truly, really. ² διαπεράω, cross over, pass through. ³ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ⁴ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ⁵ κακῶς, badly, evilly. ⁶ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ⊓ διασώζω, save, bring safely to. ⁿ παραβαίνω, go aside, transgress. ⁿ παράδοσις, εως, ἡ, tradition, instruction. ¹¹⁰ νίπτω, wash. ¹¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹² τιμάω, honor, value at a price. ¹³ κακολογέω, speak evil of, revile. ¹⁴ τελευτάω, die, end. ¹⁵ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁶ ἀφελέω, profit, help. ¹⁻ ἀκυρόω, revoke, invalidate. ¹ⁿ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 15:8

προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων, Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς 8 ούτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσίν³ με τιμᾳ, ⁴ ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονται με, 9 διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα 10 άνθρώπων. προσκαλεσάμενος τον όχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε. 12 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοί 13 τὸν 11ἄνθρωπον: ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοί 13 τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 12 είπον αὐτῷ, Οίδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 14 Ό δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Πᾶσα φυτεία, 15 ἡν 13 οὐκ ἐφύτευσεν $^{^{16}}$ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, $^{^{17}}$ ἐκριζωθήσεται. $^{^{18}}$ 14 "Αφετε αὐτούς: ὁδηγοί" εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν: τυφλὸς δὲ τυφλὸν έὰν ὁδηγỹ, 20 ἀμφότεροι 21 εἰς βόθυνον 22 πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ 15ό Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον 3 ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ 16 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν 24 καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοι 25 ἐστε; Οὔπω 26 17 νοεῖτε 27 ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον 28 εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, 30 καὶ εἰς ἀφεδρῶνα 31 ἐκβάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ 18 τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα³² κοινοῖ¹³ τὸν

¹προφητεύω, prophesy, foretell. ² Ήσαϊας, ου, ό, Isaiah. ³χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ⁴τιμάω, honor, value at a price. ⁵πόρρω, far (away), far. ⁶ἀπέχω, received, obtain. ⁷μάτην, in vain, no end. ⁸σέβομαι, reverence, worship. ⁹διδασκαλία, ας, ή, teaching, doctrine. ¹⁰ἔνταλμα, τος, τό, precept, commandment. ¹¹προσκαλέω, summon. ¹²συνίημι, understand, consider. ¹³κοινόω, make common, defile. ¹⁴σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁵ φυτεία, ας, ή, plant. ¹⁶ φυτεύω, plant. ¹⁷ σὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹⁸ἐκριζόω, uproot, root out. ¹⁹ ὁδηγός, οῦ, ὁ, leader, guide. ²⁰ ὁδηγέω, lead, guide. ²¹ ἀμφότεροι, both, both of two. ²² βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ²³ φράζω, explain, interpret. ²⁴ ἀκμήν, ή, even yet, still. ²⁵ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ²⁶ οὔπω, not yet. ²⁷νοέω, understand, consider. ²⁸ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ²⁹ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ³⁰ χωρέω, make room for, hold. ³¹ ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, toilet, latrine. ³²κάκεῖνος, and he, and she.

Κατὰ Μαθθαῖον 15:19 Byzantine NT

ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, 19 φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι: ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον: τὸ δὲ 20 ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐξελθών ἐκεῖθεν 10 ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν 11 εἰς τὰ μέρη Tύρου 12 21 καὶ Σ ιδῶνος. 13 Καὶ ἰδού, γυνὴ Χαναναία 14 ἀπὸ τῶν ὁρίων 15 22 ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν¹6 αὐτῷ, λέγουσα, Ἐλέησόν¹7 με, κύριε, υἱὲ Δ αυίδ: ἡ θυγάτηρ 18 μου κακῶς 19 δαιμονίζεται. 20 \odot δὲ 23οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῆ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ήρώτων αὐτόν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὅπισθεν²1 ήμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ 24 πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα 25 προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει 22 μοι. 12 Ο δὲ 12 άποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.23 Ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, κύριε: καὶ 27 γὰρ τὰ κυνάρια 23 ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων 24 τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης²⁵ τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 28 αὐτῆ, Ω^{26} γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις: γενηθήτω σοι ώς θέλεις.

¹ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ² φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³ μοιχεία, ας, ἡ, adultery. ⁴ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ⁵ κλοπή, ῆς, ἡ, theft, thieving. ⁶ ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, false witness, false testimony. ⁷ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ⁸ κοινόω, make common, defile. ⁹ ἄνιπτος, unwashed. ¹⁰ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹¹ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹² Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹³ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁴ Χαναναῖος, ὁ, Canaanite. ¹⁵ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁶ κραυγάζω, cry out, cry aloud. ¹⁷ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁸ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁹ κακῶς, badly, evilly. ²⁰ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ²¹ ὅπισθεν, behind, after. ²² βοηθέω, come to the aid of. ²³ κυνάριον, ου, τό, little dog. ²⁴ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ²⁵ τράπεζα, ης, ἡ, table. ²⁶ ὧ, Oh! omega.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 15:29

Καὶ ἰάθη¹ ἡ θυγάτηρ² αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς³ ἐκεῖθεν⁴ ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς 29 Γαλιλαίας: καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὅρος ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον 30 αὐτῷ ὅχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς,⁵ τυφλούς, κωφούς,⁶ κυλλούς,⁻ καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν⁶ αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς: ὥστε τοὺς 31 ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς⁶ λαλοῦντας, κυλλοὺς⁻ ὑγιεῖς,² χωλοὺς⁵ περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας: καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

Ό δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, 32 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὅχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν: καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῆ ὁδῷ. Καὶ 33 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὅστε χορτάσαι ὁχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ 34 Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσεν τοῖς ὅχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν: 35

¹ ἰάομαι, heal. ² θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ³ μεταβαίνω, depart, leave. ⁴ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁵ χωλός, lame, deprived of a foot. ⁶ κωφός, deaf, dumb. ⁶ κυλλός, crippled, lame. ⁶ ῥίπτω, throw, cast. ⁰ ὑγιἡς, whole, healthy. ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹² προσμένω, wait longer, remain. ¹³ νῆστις, ὁ, not eating, hungry. ¹⁴ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁵ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ¹⁶ πόθεν, from where? whence. ¹⁻ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁰ χορτάζω, eat until full, be filled. ²⁰ πόσος, how many? how great? ²¹ ἰχθύδιον, ου, τό, small fish, little fish. ²² κελεύω, order, command. ²³ ἀναπίπτω, recline, lie down.

Κατὰ Μαθθαῖον 15:37 Byzantine NT

καὶ λαβών τοὺς ἐπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν: καὶ ἦραν τὸ 37 περισσεῦον τῶν κλασμάτων, έπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ 38 ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὅχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ 39 ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες 16 ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ 2 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁψίας το γενομένης λέγετε, Εὐδία: το πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωΐ, Καὶ πρωί το προροχειμών: το μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, το ὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς το πρεῖον 4 ἐπιζητεῖ: καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπών αὐτούς, ἀπῆλθεν.

¹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ² κλάω, break. ³ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁴ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ⁵ σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ⁶ πλήρης, full. ⁻ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ⁶ ἐμβαίνω, embark. ⁶ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹ ὁ Μαγδαλά, ἡ, Magdala. ¹ ἱ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹² ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹³ ὄψιος, late. ¹⁴ εὐδία, ας, ἡ, fair weather, tranquillity. ¹ πυρράζω, be (fiery) red, am red. ¹ πρωῖ, early in the morning, at dawn. ¹ ζειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ¹ πυγνάζω, become gloomy, be shocked or sad. ¹ ὑ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ² ὁ διακρίνω, discriminate, judge. ² ἱ μοιχαλίς, ίδος, ἡ, adulteress. ² ἐπιζητέω, seek for, seek after. ² Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ² καταλείπω, leave, leave behind.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 16:5

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν¹ ἐπελάθοντο² ἄρτους 5 λαβεῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἡρᾶτε καὶ προσέχετε³ ἀπὸ 6 τῆς ζύμης⁴ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.⁵ Οἱ δὲ 7 διελογίζοντο˚ ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε˚ ἐν ἑαυτοῖς, όλιγόπιστοι,⁻ ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; Οὔπω˚ νοεῖτε,² οὐδὲ 9 μνημονεύετε¹⁰ τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων,¹¹ καὶ πόσους¹² κοφίνους¹³ ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν 10 τετρακισχιλίων,¹⁴ καὶ πόσας¹² σπυρίδας¹⁵ ἐλάβετε; Πῶς οὐ νοεῖτε, 11 ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν³ ἀπὸ τῆς ζύμης⁴ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;⁵ Τότε συνῆκαν¹⁶ ὅτι οὐκ εἶπεν 12 προσέχειν³ ἀπὸ τῆς ζύμης⁴ τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.⁵

Έλθων δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα 13 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν 14 βαπτιστήν: ἄλλοι δὲ Ἡλίαν: ἔτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἢ ἔνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 15

¹πέραν, on the other side of, beyond (gen). ² ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ³προσέχω, take head of, attend to. ⁴ζύμη, ης, ή, leaven, ferment. ⁵ Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁷ όλιγόπιστος, of little faith. ⁸ οὔπω, not yet. ⁹νοέω, understand, consider. ¹⁰ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹¹ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹²πόσος, how many? how great? ¹³ κόφινος, ου, ό, basket, large basket. ¹⁴ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ¹⁵ σπυρίς, ίδος, ή, large basket, plaited basket. ¹⁶ συνίημι, understand, consider. ¹⁷ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁸ βαπτιστής, οῦ, ό, baptist, baptizer. ¹⁹ Ἰερεμίας, ου, ό, Jeremiah.

Κατὰ Μαθθαῖον 16:17 Byzantine NT

Άποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν, Σὰ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἰὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 17 Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν¹ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ 18 σοι λέγω, ὅτι σὰ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτη τῆ πέτρα² οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι³ Ἅδου⁴ οὐ κατισχύσουσιν⁵ αὐτῆς. 19 Καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς⁶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν: καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς: καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε 20 διεστείλατο⁻ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ χριστός.

Άπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ 21 αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ 22 Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἱλεώς σοι, κύριε: οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στραφεὶς τοῦ εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω 23 μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ: ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 24

¹ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ² πέτρα, ας, ἡ, rock. ³ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ⁴ Ὠδης, ου, ὁ, Hades. ⁵ κατισχύω, overpower, prevail. ⁶ κλείς, κλειδός, ἡ, key. ⁻ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁵ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. Ἦλεως, gracious, merciful. ¹ στρέφω, turn, am converted. ¹ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹ 2 φρονέω, think, judge.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 16:25

αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν² αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. "Ος γὰρ ἄν 25 θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ὅς δ' ἄν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν³ ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν: τί γὰρ ἀφελεῖται⁴ 26 ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήση,⁵ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; "Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 Μέλλει γὰρ ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῆ δόξη τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστω κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ᾿Αμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσίν τινες 28 ἄδε ἐστῶτες, οἴτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἄν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῆ βασιλεία αὐτοῦ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας εξ¹⁰ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ 17 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει¹¹ αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν¹² κατ' ἰδίαν. Καὶ μετεμορφώθη¹³ ἔμπροσθεν 2 αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν¹⁴ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ¹⁵ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδού, ὤφθησαν 3 αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.¹6 4 ἸΑποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν

¹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ³ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁴ ὡφελέω, profit, help. ⁵ κερδαίνω, gain, win. 6 ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁻ ἀντάλλαγμα, τος, τό, exchange, purchasing price. 8 πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. 9 γεύομαι, taste, experience. ¹¹0 ἔξ, six, 6. ¹¹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹² ὑψηλός, high, lofty. ¹³ μεταμορφόω, change the form, transform. ¹⁴ λάμπω, shine. ¹⁵ λευκός, white, bright. ¹⁶ συλλαλέω, talk with, discuss.

Κατὰ Μαθθαῖον 17:5 Byzantine NT

ήμᾶς ὧδε εἶναι: εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, ¹ σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, 5 νεφέλη² φωτεινὴ³ ἐπεσκίασεν⁴ αὐτούς: καὶ ἰδού, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,² λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἰός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ῷ εὐδόκησα: ⁵ αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον 6 ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. εκαὶ προσελθών 7 ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο⁸ αὐτοῖς ὁ 9 Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα,⁹ ἔως οὖ ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ 10 μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν¹⁰ δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 11 Ἡλίας¹⁰ μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει¹¹ πάντα: λέγω 12 δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν: οὕτως καὶ ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν¹² οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ 13 Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ¹³ εἶπεν αὐτοῖς.

¹ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ² νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ³ φωτεινός, bright, full of light. ⁴ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁶ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁷ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁸ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁹ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁰ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹¹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹² συνίημι, understand, consider. ¹³ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 17:14

Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος 14 γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι 15 σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει: πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς 16 μαθηταίς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ω° γενεὰ ἄπιστος $^{^{7}}$ καὶ διεστραμμένη, εως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Έως πότε ἀνέξομαι ύμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 18 καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς 10 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' 19 ίδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ 20 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δ ιὰ τὴν ἀπιστίαν $^{^{11}}$ ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ύμῖν, ἐὰν ἔγητε πίστιν ως κόκκον 12 σινάπεως, 13 ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτω, Μετάβηθι¹⁴ ἐντεῦθεν¹⁵ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται: ¹⁴ καὶ οὐδὲν άδυνατήσει 16 ύμιν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος 17 οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν 21 προσευχῆ καὶ νηστεία.18

 $^{^1}$ γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. 2 έλεέω, have mercy, pity. 3 σεληνιάζομαι, be an epileptic, am a lunatic. 4 κακώς, badly, evilly. 5 πολλάκις, often, many times. 6 ώ, Oh! omega. 7 ἄπιστος, unbelieving, faithless. 8 διαστρέφω, distort, pervert. 9 ἀνέχομαι, endure, bear with. 10 παῖς, 5 0, male or female child, servant. 11 ἀπιστία, ας, 5 1, unbelief, unfaithfulness. 12 κόκκος, ου, 5 2, grain, seed. 13 3 σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. 14 μεταβαίνω, depart, leave. 15 ἐντεῦθεν, hence, on each side. 16 ἀδυνατέω, be unable, be impossible. 17 γένος, ους, τό, race, kind. 18 νηστεία, ας, 5 1, fasting, fast.

Κατὰ Μαθθαῖον 17:22 Byzantine NT

Άναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 22 Μέλλει ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ 23 ἐλυπήθησαν² σφόδρα.³

Έλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα 24 λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, 25 προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; Απὸ τῶν υἰῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, 26 Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Έρη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἤρα γε δλεύθεροί ἐἰσιν οἱ υἰοί. Ἰνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς 27 τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον: καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα: ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Έν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς 18 ἄρα¹² μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; Καὶ 2

¹ ἀναστρέφω, return, live. ² λυπέω, grieve, pain. ³ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁴ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ⁵ δίδραχμον, ου, τό, double drachma, double-drachma. ⁶ τελέω, finish, fulfill. ⊓προφθάνω, anticipate, come before. ⁶ κῆνσος, ου, ὁ, government tax, poll tax. ⁰ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁰ γέ, indeed, at least. ¹¹ ἐλεύθερος, free, delivered from obligation. ¹² σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹³ ἄγκιστρον, ου, τό, fish hook. ¹⁴ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁵ στατήρ, ῆρος, ὁ, stater (a coin), Jewish shekel. ¹⁶ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁻ ἄρα, so? (introduces a question).

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 18:3

προσκαλεσάμενος ό Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσω αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε² καὶ 3 γένησθε ώς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁστις οὖν ταπεινώσει έαυτὸν ώς τὸ παιδίον τοῦτο, 4 οῦτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὃς ἐὰν 5 δέξηται παιδίον τοιούτον εν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται: ος 6 δ' αν σκανδαλίση ένα των μικρών τούτων των πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει δαὐτῷ ἵνα κρεμασθῆ μύλος δνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθ $\tilde{\eta}^{10}$ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων: 12 ἀνάγκη 13 γάρ 7έστιν έλθεῖν τὰ σκάνδαλα: 2 πλην οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὖ τὸ σκάνδαλον 12 ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου $\,8\,$ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ: καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν 15 ἢ κυλλόν, 16 ἢ δύο γεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθηναι είς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ 9 όφθαλμός σου σκανδαλίζει έσε, ἔξελε τα αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ: καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο όφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν 19 τοῦ πυρός. Ὁρᾶτε 10 μὴ καταφρονήσητε²⁰ ένὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι

¹προσκαλέω, summon. ²στρέφω, turn, am converted. ³ταπεινόω, humble, humiliate. ⁴σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁵συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁶ κρεμάννυμι, hang, hang up. ⁷ μύλος, ου, ὁ, mill, millstone. ⁸ δνικός, of or for an ass. ⁹τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹⁰ καταποντίζω, sink in the sea, am drowned. ¹¹ πέλαγος, ους, τό, open sea, depths of the sea. ¹² σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹³ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁴ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹⁵ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁶ κυλλός, crippled, lame. ¹⁷ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹⁸ μονόφθαλμος, one-eyed. ¹⁹ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²⁰ καταφρονέω, think little of, despise.

Κατὰ Μαθθαῖον 18:11 Byzantine NT

οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθεν γὰρ ὁ υἰὸς 11 τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί 12 τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν¹ πρόβατα, καὶ πλανηθῆ εν ἐξ αὐτῶν: οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα,² ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 13 χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα² τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς 14 ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

Έὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἔλεγξον³ αὐτὸν 15 μεταξὺ⁴ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας⁵ τὸν ἀδελφόν σου: ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ 16 δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῃ πᾶν ῥῆμα: 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ⁶ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ: ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃۥ ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς⁻ καὶ ὁ τελώνης. ᾿Αμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ: καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν 19 συμφωνήσωσιν³ ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος¹ο οὖ ἐὰν

¹ έκατόν, hundred, 100. ² έννέα, nine, 9. ³ έλέγχω, convict, reprove. ⁴ μεταξύ, between, after. ⁵ κερδαίνω, gain, win. ⁶ παρακούω, overhear, listen. ⁷ έθνικός, Gentile, pagan. ⁸ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁹ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁰ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 18:20

αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὖ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν 20 ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσω αὐτῶν.

Τότε προσελθών αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν, Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσει 21 εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Έως ἑπτάκις; Λέγει 22 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως έβδομηκοντάκις έπτά. Διὰ τοῦτο ώμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν 23 οὐρανῶν ἀνθρώπω βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη 24 αὐτῷ εἶς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ 25ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν¹⁰ αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, 11 καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὄσα εἶγεν, καὶ άποδοθήναι. Πεσών οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, 26 Κύριε, μακροθύμησον 12 ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. 27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον 4 ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθών δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος 28 εύρεν ἕνα τῶν συνδούλων 15 αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν 16 δηνάρια, 17 καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν, 18 λέγων, Απόδος μοι εἴ τι

¹οῦ, where, when. ²ποσάκις, how often? how often. ³ ἑπτάκις, seven times. ⁴ ἑβδομηκοντάκις, seventy times. ⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ⁶ συναίρω, settle accounts, make a reckoning. ⁷ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ⁸ μυρίοι, ten thousand, innumerable. ⁹τάλαντον, ου, τό, talent, talent of silver or gold. ¹⁰ κελεύω, order, command. ¹¹ πιπράσκω, sell. ¹² μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹³ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁴ δάνειον, ου, τό, loan, debt. ¹⁵ σύνδουλος, ου, ὁ, fellow slave, fellow servant. ¹⁶ ἑκατόν, hundred, 100. ¹⁷ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹⁸ πνίγω, choke, strangle.

Κατὰ Μαθθαῖον 18:29 Byzantine NT

όφείλεις. Πεσών οὖν ό σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ 29 παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον έπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθών ἔβαλεν αὐτὸν εἰς 30 φυλακήν, ἔως οὖ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι 31 αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν³ σφόδρα: καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε 32 προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεί 7 παρεκάλεσάς με: οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι 8 τὸν σύνδουλόν 1 σου, 33 ώς καὶ ἐγώ σε ἡλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν 34 αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, εως οὖ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν 35 μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα 22 αὐτῶν.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν¹³ ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν¹⁴
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια¹⁵ τῆς Ἰουδαίας πέραν¹⁶
 τοῦ Ἰορδάνου.¹γ Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοί, καὶ 2
 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι 3

¹ σύνδουλος, ου, ὁ, fellow slave, fellow servant. ² μακροθυμέω, be patient, suffer long. ³ λυπέω, grieve, pain. ⁴ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁵ διασαφέω, report, explain. ⁶ ὀφειλή, ῆς, ἡ, debt, duty. ⁷ ἐπεί, when, since. ⁸ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁹ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁰ βασανιστής, οῦ, ὁ, jailer, torturer. ¹¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹² παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ¹³ τελέω, finish, fulfill. ¹⁴ μεταίρω, go away, depart. ¹⁵ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁶πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁷ Ιορδάνης, ου, ὁ, Jordan.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 19:4

πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ΄ Ὁ δὲ 4 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν 2 καὶ θῆλυ 3 ἐποίησεν αὐτούς, καὶ εἶπεν, Ένεκεν 4 τούτου 5 καταλείψει άνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῆ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; "Ωστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. "Ο οὖν ὁ 6 θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Αέγουσιν αὐτῷ, Τί 7οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, αλάπολύσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν 8 σκληροκαρδίαν $^{^{11}}$ ύμων ἐπέτρεψεν $^{^{12}}$ ύμιν ἀπολύσαι τὰς γυναίκας ύμῶν: ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἄν 🤊 άπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, $^{^{13}}$ καὶ γαμήση $^{^{14}}$ άλλην, μοιχᾶται: 15 καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας 14 μοιχᾶται. 15 10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, $\rm Ei$ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία $^{^1}$ τοῦ άνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει $^{^{16}}$ γαμῆσαι. $^{^{14}}$ $^{\circ}$ Ο δὲ $^{\circ}$ 11 εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσιν τον λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι, 18 οἵτινες ἐκ κοιλίας 19 μητρὸς 12

¹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ² ἄρσην, male. ³ θῆλυς, female, woman. ⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁴ προσκολλάω, join closely, cleave to. ⁻ συζεύγνυμι, join together, unite. 8 χωρίζω, separate, depart. ⁰ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹¹ ἀποστάσιον, ου, τό, certificate of divorce, repudiation. ¹¹ σκληροκαρδία, ας, ἡ, hardness of heart. ¹² ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹³ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹⁴ γαμέω, marry. ¹⁵ μοιχάομαι, commit adultery with, commit adultery. ¹⁴ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹² χωρέω, make room for, hold. ¹² εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ¹9 κοιλία, ας, ἡ, belly, womb.

Κατὰ Μαθθαῖον 19:13 Byzantine NT

έγεννήθησαν οὕτως: καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἴτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων: καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἴτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς, καὶ 13 προσεύξηται: οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν 4 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 14 εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με: των γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία των οὐρανων. Καὶ ἐπιθεὶς 15 αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδού, εἶς προσελθών 16 εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, 17 εί μὴ εἶς, ὁ θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, τήρησον τὰς έντολάς. Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Τὸ Οὐ 18 φονεύσεις: οὐ μοιχεύσεις: οὐ κλέψεις: οὐ ψευδομαρτυρήσεις: 19 τίμα τον πατέρα καὶ τὴν μητέρα: καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον $\frac{1}{2}$ σου ώς σεαυτόν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Π άντα ταῦτα 20 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός 14 μου: τί ἔτι ὑστερ $\tilde{\omega}$; 15 7 Εφη αὐτ $\tilde{\omega}$ δ 21Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος ιδ εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν του τὰ

¹ εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ² εὐνουχίζω, make a eunuch of, castrate. ³ χωρέω, make room for, hold. ⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁵ κωλύω, forbid, hinder. ⁶ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁷ φονεύω, kill, murder. ⁸ μοιχεύω, commit adultery. ⁹ κλέπτω, steal. ¹⁰ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ¹¹ τιμάω, honor, value at a price. ¹² πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹³ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹⁴ νεότης, ητος, ἡ, youth, youthfulness. ¹⁵ ὑστερέω, lack, need. ¹⁶ τέλειος, complete, perfect. ¹⁷ πωλέω, sell.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 19:22

ύπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον 22 ἀπῆλθεν λυπούμενος: ἡν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 23 δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ 24 τρυπήματος 10 ραφίδος 11 διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Άκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 25 ἐξεπλήσσοντο 12 σφόδρα, 13 λέγοντες, Tίς ἄρα 14 δύναται σωθῆναι; 26 Έμβλέψας δε δ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν 16 ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ 27 Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ήκολουθήσαμέν σοι: τί ἄρα¹⁴ ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 28 αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῆ παλιγγενεσία όταν καθίση δ υίδς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ 29 άδελφούς, ἢ άδελφάς, ¹8 ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,

¹θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ²δεῦρο, until now, come here! ³ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ⁴λυπέω, grieve, pain. ⁵ κτήμα, ος, τό, possession, piece of property. ⁶ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ⁷πλούσιος, rich. ⁸ εὐκοπώτερον, easier. ⁹ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ¹⁰ τρύπημα, ατος, τό, hole, eye of a needle. ¹¹ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ¹² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹³ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁴ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁵ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁷ παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ¹⁸ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister.

Κατὰ Μαθθαῖον 19:30 Byzantine NT

ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν 1 τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα 2 λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 3 Πολλοὶ δὲ ἔσονται 30 πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

Όμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπω οἰκοδεσπότη, 20 ὅστις ἐξῆλθεν ἄμα 5 πρω * μισθώσασθαι 7 ἐργάτας 8 εἰς τὸν άμπελώνα $^{'}$ αὐτοῦ. Καὶ συμφωνήσας $^{^{10}}$ μετὰ τών ἐργατών $^{^{\$}}$ ἐκ 2 δηναρίου την ημέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα 3 αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθών περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν 3 τῆ ἀγορ \tilde{a}^{12} ἀργούς: 13 καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Υπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς 4 τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. 5 Π άλιν ἐξελθών περὶ ἕκτην 14 καὶ ἐνάτην 15 ὥραν, ἐποίησεν ώσαύτως. 16 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην 17 ώραν ἐξελθών, εὖρεν ἄλλους 6 έστῶτας ἀργούς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ήμέραν ἀργοί; 13 Λέγουσιν αὐτῷ, $^{\circ}$ Οτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. 7 Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ἧ δίκαιον λήψεσθε. 'Οψίας δε γενομένης λέγει δ κύριος τοῦ 8 άμπελώνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, 20 ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως

¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ² έκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ³ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁵ ἄμα, at the same time. ⁶ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ⁷ μισθόω, hire, hire out. ⁸ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ⁹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ¹⁰ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹¹ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹³ ἀργός, inactive, idle. ¹⁴ ἔκτος, sixth. ¹⁵ ἔνατος, ninth. ¹⁶ ώσαύτως, likewise. ¹⁷ ἑνδέκατος, eleventh. ¹⁸ ὅψιος, late. ¹⁹ ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ²⁰ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 20:9

τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὅραν ἔλαβον 🤊 ἀνὰ 2 δηνάριον. 3 Έλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν 4 ὅτι πλείονα 10 λήψονται: καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ² δηνάριον.³ Λαβόντες δὲ 11 έγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες ὅτι Οὖτοι οἱ 12 ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους 7 ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασιν⁸ τὸ βάρος ² τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ¹⁰ Ὁ δὲ 13 άποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, $^{^{11}}$ οὐκ ἀδικῶ $^{^{12}}$ σε: οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς 13 μοι; 7 Αρον τὸ σὸν 14 καὶ 7 καὶ 7 καὶ 7 εὶ 7 εὶ 7 14 καὶ 7 τούτω τῷ ἐσχάτω δοῦναι ὡς καὶ σοί. "Η οὐκ ἔξεστίν μοι ποιῆσαι 15 δ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; Εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγώ άγαθός είμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι 16 ἔσχατοι: πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, 15 ολίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 16 Καὶ 17 άναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, 18 άναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτω, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς 19 ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι 18 καὶ μαστιγώσαι 19 καὶ σταυρώσαι: καὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστήσεται.

¹ ἐνδέκατος, eleventh. ² ἀνά, upwards, upon. ³ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ⁴ νομίζω, suppose, think. ⁵ γογγύζω, mutter, murmur. 6
 οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁻ἴσος, equal, identical. ⁸ βαστάζω, bear, carry. ⁹ βάρος, ους, τό, burden, weight.
 ¹¹⁰ καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat. ¹¹¹ ἐταῖρος, ου, ὁ, companion, friend. ¹²² ἀδικέω, do wrong, harm. ¹³ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁴ σός, your, yours. ¹⁵ κλητός, called, summoned. ¹¹⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹² κατακρίνω, condemn. ¹²8 ἐμπαίζω, mock. ¹³ μαστιγόω, whip, lash.

Κατὰ Μαθθαῖον 20:20 Byzantine NT

Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν 20 υίων αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν 21 αὐτῆ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὖτοι οἱ δύο υίοί μου, είς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ είς ἐξ εὐωνύμων σου, ἐν τῆ βασιλεία σου. Άποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἴδατε τί 22 αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὁ ἐγὼ μέλλω πίνειν, ἢ τὸ βάπτισμα δ έγω βαπτίζομαι βαπτισθηναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ 23 τὸ βάπτισμα δε ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε: τὸ δὲ καθίσαι έκ δεξιών μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα 24 ἠγανάκτησαν` περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 25 προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν έθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ ાં ૦ κατεξουσιάζουσιν αύτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν: ἀλλ' δς 26 έὰν θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος: καὶ ὃς ἐὰν 27 θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος: ὥσπερ ὁ υίὸς τοῦ 28 άνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, άλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ τολλῶν.

¹ Ζεβεδαΐος, ου, ὁ, Zebedee. ² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁴ δέκα, ten, 10. ⁵ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ⁶ προσκαλέω, summon. ⁷ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁸ κατεξουσιάζω, exercise authority over. ⁹ λύτρον, ου, τό, price of release, ransom. ¹⁰ ἀντί, instead of, in place of.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 20:29

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχώ, ἡκολούθησεν αὐτῷ ὅχλος 29 πολύς. Καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, 30 ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει,¹ ἔκραξαν, λέγοντες, Ἐλέησον² ἡμᾶς, κύριε, υἰὸς Δαυίδ. Ὁ δὲ ὅχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἴνα 31 σιωπήσωσιν.³ Οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες, Ἐλέησον² ἡμᾶς, κύριε, υἰὸς Δαυίδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ 32 εἶπεν, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἴνα 33 ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς⁴ δὲ ὁ Ἰησοῦς 34 ἡψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν: καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν⁵ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἡκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθσφαγὴ πρὸς τὸ 21 ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητάς, 2 λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ αὐτῆς: λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ 3 κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει: εὐθέως δὲ ἀποστέλλει αὐτούς. Τοῦτο 4 δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῃ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδού, ὁ βασιλεύς σου 5 ἔρχεταί σοι, πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον ὑιὸν

¹ παράγω, pass by, depart. ² ἐλεέω, have mercy, pity. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁶ Βηθφαγή, ή, Bethphage. ⁷ ἐλαία, ας, ή, olive tree. ⁸ κώμη, ης, ή, village. ⁹ ἀπέναντι, over against, before. ¹⁰ ὄνος, ου, ό, ass, donkey. ¹¹ πῶλος, ου, ό, colt, young ass. ¹² θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹³ πραϋς, gentle, mild. ¹⁴ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot.

Κατὰ Μαθθαῖον 21:6 Byzantine NT

ύποζυγίου.¹ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς 6 προσέταξεν² αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον³ καὶ τὸν πῶλον:⁴ 7 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω⁵ αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν⁶ ἐπάνω⁵ αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν⁻ ἐαυτῶν τὰ 8 ἱμάτια ἐν τῆ ὁδῷ: ἄλλοι δὲ ἔκοπτον⁵ κλάδους² ἀπὸ τῶν δένδρων,¹ο καὶ ἐστρώννυον⁻ ἐν τῆ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες¹¹ καὶ οἱ 9 ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ὠσαννὰ¹² τῷ υἱῷ Δαυίδ: εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Ὠσαννὰ¹² ἐν τοῖς ὑψίστοις.¹³ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη¹⁴ 10 πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστιν οῦτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, 11 Οὖτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ¹⁵ τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας 12 τοὺς πωλοῦντας ¹⁶ καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας ¹⁷ τῶν κολλυβιστῶν ¹⁸ κατέστρεψεν, ¹⁹ καὶ τὰς καθέδρας ²⁰ τῶν πωλούντων ¹⁶ τὰς περιστεράς. ²¹ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, 'Ο 13 οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται: ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ²² ληστῶν. ²³ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ ²⁴ 14

¹ ὑποζύγιον, ου, τό, donkey, ass. ² προστάσσω, command, order. ³ ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ⁴ πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ⁶ ἐπικαθίζω, sit, sit down. ⁻ στρωννύω, spread, furnish. ⁵ κόπτω, strike, smite. ² κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ¹¹ προάγω, lead forth, go before. ¹² ὡσαννά, hosanna. ¹³ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁴ σείω, shake. ¹⁵ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁶ πωλέω, sell. ¹⁻ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵ κολλυβιστής, οῦ, ὁ, moneychanger, money-changer. ¹⁰ καταστρέφω, overturn, destroy. ²⁰ καθέδρα, ας, ἡ, seat, chair. ²¹ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ²² σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ²³ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ²⁴ χωλός, lame, deprived of a foot.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 21:15

καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ: καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ 15 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὠσαννὰ τῷ υἱῷ Δ αυίδ, ἠγανάκτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, ᾿Ακούεις τἱ οὖτοι 16 λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί: οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 Καὶ καταλιπών αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Bηθανίαν, ταὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

Πρωΐας ¹³ δὲ ἐπανάγων ¹⁴ εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασεν. ¹⁵ Καὶ ἰδὼν συκῆν 18 μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὖρεν ἐν αὐτῆ εἰ μὴ φύλλα ¹⁷ μόνον: καὶ λέγει αὐτῆ, Μηκέτι ¹⁸ ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη ¹⁹ παραχρῆμα ²⁰ ἡ συκῆ. ¹⁶ Καὶ 20 ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ²⁰ ἐξηράνθη ¹⁹ ἡ συκῆ; ¹⁶ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν 21 λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, ²¹ οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ¹⁶ ποιήσετε, ἀλλὰ κὰν ²² τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν 22 αἰτήσητε ἐν τῆ προσευχῆ, πιστεύοντες, λήψεσθε.

¹ θαυμάσιος, wonderful, remarkable. ² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³ ώσαννά, hosanna. ⁴ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁶ νήπιος, infant, child. ⁷ θηλάζω, suckle, nurse. ⁸ καταρτίζω, mend, fit. ⁹ αἶνος, ου, ὁ, praise. ¹⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ¹¹ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹² αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ¹³ πρωΐα, ας, ἡ, early morning. ¹⁴ ἐπανάγω, put out (to sea), return. ¹⁵ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁶ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹⁷ φύλλον, ου, τό, leaf. ¹⁸ μηκέτι, no longer. ¹⁹ ξηραίνω, dry up, parch. ²⁰ παραγρῆμα, immediately, instantly. ²¹ διακρίνω, discriminate, judge. ²² κἄν, and if, even if.

Κατὰ Μαθθαῖον 21:23

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ 23 άρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποία έξουσία ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 Άποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα¹ Ἰωάννου πόθεν² ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ 25 ανθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο³ παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Έὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον: 26 πάντες γὰρ ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην ώς προφήτην. ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ 28 ύμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο, καὶ προσελθών τῷ πρώτω εἶπεν, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί* μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω: ὕστερον δὲ μεταμεληθείς, 29 ἀπῆλθεν. Καὶ προσελθών τῷ δευτέρῳ εἶπεν ώσαύτως. Ὁ δὲ 30 ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ, κύριε: καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. Τίς ἐκ τῶν δύο 31 ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ

¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ² πόθεν, from where? whence. ³ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁴ ἀμπελών, ώνος, ὁ, vineyard. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ μεταμέλομαι, regret, repent. ⁷ ώσαύτως, likewise. ⁸ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 21:32

πόρναι¹ προάγουσιν² ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Ἦλθεν 32 γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ: οἱ δὲ τελῶναι³ καὶ αἱ πόρναι¹ ἐπίστευσαν αὐτῷ: ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε⁴ ὕστερον⁵ τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

¹ πόρνη, ης, ή, prostitute. ² προάγω, lead forth, go before. ³ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ⁴ μεταμέλομαι, regret, repent. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ οἰκοδεσπότης, ου, ό, householder, head of a household. ⁷ φυτεύω, plant. ⁸ ἀμπελών, ῶνος, ό, vineyard. ⁹ φραγμός, οῦ, ό, wall, fence. ¹⁰ περιτίθημι, place around, put around. ¹¹ ὀρύσσω, dig, dig out. ¹² ληνός, οῦ, ἡ, wine press, winepress. ¹³ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ¹⁴ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ¹⁵ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ¹⁶ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ¹⁷ δέρω, beat, flay. ¹⁸ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁹ ὡσαύτως, likewise. ²⁰ ἐντρέπω, turn about, reverence. ²¹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²² δεῦτε, come!. ²³ κατέχω, hold back, hold fast. ²⁴ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Κατὰ Μαθθαῖον 21:39 Byzantine NT

αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ 39 ἀπέκτειναν. Όταν οὖν ἔλθη ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει 40 τοῖς γεωργοῖς 2 ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς 3 41 ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἴτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ὁ ἀνέγνωτε ἐν 42 ταῖς γραφαῖς, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὖτος έγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας: παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ εν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Δ ιὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι 43 άρθήσεται άφ' ύμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιούντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσών ἐπὶ τὸν λίθον τούτον 44 συνθλασθήσεται: $^{'}$ έφ' $^{'}$ άκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, 46 έφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ τος προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, 22 Ώμοιώθη¹² ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις 2 ἐποίησεν γάμους¹³ τῷ υἱῷ αὐτοῦ: καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους 3 αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους,¹³ καὶ οὐκ

¹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ² γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ³ κακῶς, badly, evilly. ⁴ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁴ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁻ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. 8 θαυμαστός, wonderful, marvelous. ⁵ συνθλάω, break, break in pieces. ¹¹ δικμάω, crush, scatter. ¹¹ ἐπειδή, since, because. ¹² ὁμοιόω, make like, liken. ¹³ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 22:4

ήθελον έλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, 4 Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἰδού, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί² μου καὶ τὰ σιτιστὰ³ τεθυμένα,⁴ καὶ πάντα ἕτοιμα:⁵ δεῦτε⁶ είς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν 5 ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ: οἱ δὲ λοιποὶ 6 κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν 10 καὶ ἀπέκτειναν. Καὶ 7 ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ώργίσθη, ι καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα $\frac{1}{2}$ αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς $\frac{1}{2}$ ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν 8 γάμος 7 ἔτοιμός 5 ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ήσαν ἄξιοι. 9Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εύρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι 10 έκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὖρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς: καὶ ἐπλήσθη 16 ὁ γάμος 7 ἀνακειμένων. 17 Εἰσελθών 11 δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι 18 τοὺς ἀνακειμένους 17 εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον 19 ἔνδυμα 20 γάμου: 7 καὶ λέγει αὐτῷ, 12 Έταῖρε, τως εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα σο γάμου; Ο δὲ έφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες 13 αὐτοῦ πόδας καὶ γεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος

¹ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ² ταῦρος, ου, ὁ, bull, οχ. ³ σιτιστός, fattened. ⁴ θύω, sacrifice, kill. ⁵ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁶ δεῦτε, comel. ⁷ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ⁸ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ⁹ ἐμπορία, ας, ἡ, business, trade. ¹⁰ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹¹ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹² στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹³ φονεύς, έως, ὁ, murderer. ¹⁴ ἐμπρήθω, burn, set on fire. ¹⁵ διέξοδος, ου, ἡ, outlet, way out. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁸ θεάομαι, look at, behold. ¹⁹ ἐνδύω, put on, clothe. ²⁰ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ²¹ ἐταῖρος, ου, ὁ, companion, friend. ²² φιμόω, muzzle, silence.

Κατὰ Μαθθαῖον 22:14

τὸ ἐξώτερον: ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν οδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὁλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 6

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν 15 παγιδεύσωσιν ἐν λόγω. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς 16 αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς ιο εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθεία διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός: οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ, Ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον αὐτῶν εἶπεν, Τί με 18 πειράζετε, ὑποκριταί; πεπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. 19 Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ 20 εἰκὼν αὐτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε 21 λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν: καὶ ἀφέντες αὐτὸν 22 ἀπῆλθον.

¹ ἔξώτερος, outer, outside. ² κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ³ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ⁴ ὁδούς, ὁ, tooth. ⁵ κλητός, called, summoned. ⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁻ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ⁵ παγιδεύω, ensnare, entrap. ⁰ Ἡρωδιανοί, ῶν, ὁ, Herodian, Herodians. ¹⁰ ἀληθής, true, unconcealed. ¹¹ μέλει, it is a care, it concerns. ¹² κῆνσος, ου, ὁ, government tax, poll tax. ¹³ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁴ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ¹⁵ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹⁻ νόμισμα, τος, τό, coin, money. ¹⁵ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹⁰ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ²⁰ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 22:23

Έν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ 23 είναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, 24 Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνη μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει² ό άδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ άδελφῷ αὐτοῦ. Ἡσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἐπτὰ ἀδελφοί: καὶ ὁ πρῶτος 25 γαμήσας ἐτελεύτησεν: καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκεν τὴν γυναϊκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ 26 τρίτος, ἔως τῶν ἑπτά. "Υστερον 5 δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. 27 Έν τῆ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; Πάντες γὰρ 28 ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, 29 μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. Ἐν γὰρ τῆ 30 άναστάσει οὔτε γαμοῦσιν,³ οὔτε ἐκγαμίζονται,⁶ ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσιν. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, 31 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγοντος, Ἐγώ εἰμι ὁ 32 θεὸς Άβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι 33 έξεπλήσσοντο 7 ἐπὶ τῆ διδαχῆ αὐτοῦ.

¹ Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ² ἐπιγαμβρεύω, marry as next of kin. ³ γαμέω, marry. ⁴ τελευτάω, die, end. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ⁷ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded.

Κατὰ Μαθθαῖον 22:34 Byzantine NT

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν¹ τοὺς Σαδδουκαίους,² 34 συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπηρώτησεν εἶς ἐξ αὐτῶν νομικός,³ 35 πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν 36 τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, ᾿Αγαπήσεις κύριον τὸν θεόν 37 σου, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῆ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῆ διανοίᾳ⁴ σου. Αὕτη ἐστὶν πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ 38 ὁμοία αὐτῆ, ᾿Αγαπήσεις τὸν πλησίον⁵ σου ὡς σεαυτόν. Ὑεν 40 ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.6

Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 41 λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; Τίνος υἱός ἐστιν; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν 43 πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ 44 μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, 45 πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι 46 λόγον: οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

¹ φιμόω, muzzle, silence. ² Σαδδουκαΐος, ου, ό, Sadducee. ³ νομικός, pertaining to the law. ⁴ διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ⁵ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁶ κρεμάννυμι, hang, hang up. ⁷ ύποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁸ τολμάω, dare, endure.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 23:2

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 23 λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας¹ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οί Φαρισαίοι: πάντα οὖν ὄσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμίν τηρείν, τηρείτε 3 καὶ ποιεῖτε: κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. Δεσμεύουσιν² γὰρ φορτία³ βαρέα⁴ καὶ δυσβάστακτα, 4 καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους 6 τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλ $ω^{7}$ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι s αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν 5 ποιούσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις: πλατύνουσιν δὲ τὰ φυλακτήρια 11 αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσιν 12 τὰ κράσπεδα 13 τῶν ίματίων αὐτῶν: φιλοῦσίν 14 τε τὴν πρωτοκλισίαν 15 ἐν τοῖς 6δείπνοις, 16 καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας 17 ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ 7τοὺς ἀσπασμοὺς εν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν άνθρώπων, Ραββί, ραββί: ύμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε Ραββί: εἶς γάρ 8 έστιν ύμῶν ὁ καθηγητής,20 ὁ χριστός: πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί έστε. Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς: εἶς γάρ ἐστιν ὁ 9 πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί: 20 εἷς 10γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητής, 20 ὁ χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν 11 Όστις δὲ ὑψώσει21 ἔσται ύμῶν διάκονος. έαυτόν, 12

¹ καθέδρα, ας, ή, seat, chair. ² δεσμεύω, bind together, tie into a bundle. ³ φορτίον, ου, τό, burden, load. ⁴ βαρύς, heavy, burdensome. ⁵ δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ⁶ ὤμος, ου, ὁ, shoulder. ⁷ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ⁸ κινέω, move, stir. ⁹ θεάομαι, look at, behold. ¹⁰ πλατύνω, broaden, enlarge. ¹¹ φυλακτήριον, ου, τό, leather prayerband or case, amulet. ¹² μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹³ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹⁴ φιλέω, love, kiss. ¹⁵ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁶ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁷ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹⁸ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹⁹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁰ καθηγητής, οῦ, ὁ, teacher, leader. ²¹ ὑψόω, lift up, exalt.

Κατὰ Μαθθαῖον 23:13 Byzantine NT

ταπεινωθήσεται: 1 καὶ ὅστις ταπεινώσει 1 ἑαυτόν, ύψωθήσεται. 2

Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,³ ὅτι 13 κατεσθίετε⁴ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,⁵ καὶ προφάσει⁴ μακρὰ προσευχόμενοι: διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον⁵ κρίμα.³ Οὐαὶ 14 ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,³ ὅτι κλείετε¹ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων: ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,³ ὅτι περιάγετε¹¹ 15 τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν¹² ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,¹³ καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υίὸν γεέννης¹⁴ διπλότερον¹⁵ ὑμῶν.

Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὁς ἄν ὁμόση το ἐν τῷ ναῷ, 16 οὐδέν ἐστιν: ὅς δ' ἄν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 Μωροὶ καὶ τυφλοί: τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἔ ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων τὸν χρυσόν; Καί, Ὁς ἐὰν ὀμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18 οὐδέν ἐστιν: ὅς δ' ἄν ὀμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί: τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, 19

¹ ταπεινόω, humble, humiliate. ² ὑψόω, lift up, exalt. ³ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ⁵ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁶ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ⁷ μακρός, long, far distant. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁰ κλείω, shut, shut up. ¹¹ περιάγω, lead around, go about. ¹² ξηρός, dry, withered. ¹³ προσήλυτος, ου, ὁ, proselyte, convert. ¹⁴ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ¹⁵ διπλοῦς, double, two-fold. ¹⁶ όδηγός, οῦ, ὁ, leader, guide. ¹⁷ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁸ χρυσός, οῦ, ὁ, gold, anything made of gold. ¹⁹ μωρός, foolish, stupid. ²⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²² δῶρον, ου, τό, gift, present. ²³ ἐπάνω, above, over (gen).

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 23:20

θυσιαστήριον¹ τὸ ἀγιάζον² τὸ δῶρον;³ Ὁ οὖν ὀμόσας⁴ ἐν τῷ 20 θυσιαστηρίῳ¹ ὀμνύει⁴ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω⁵ αὐτοῦ: 21 καὶ ὁ ὀμόσας⁴ ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει⁴ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν: καὶ ὁ ὀμόσας⁴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει⁴ ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ 22 καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω⁵ αὐτοῦ.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι 23 ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, αὶ τὸ ἀρήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. 24 Ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε 25
τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, εο ἔσωθεν δὲ
γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Φαρισαῖε τυφλέ, 26
καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, νου καὶ γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.

¹θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ² άγιάζω, make holy, consecrate. ³ δώρον, ου, τό, gift, present. ⁴ ὁμνύω, swear, take an oath. ⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ⁶ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ⁸ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ⁹ ἄνηθον, ου, τό, dill, anise. ¹⁰ κύμινον, ου, τό, cummin, cumin. ¹¹ βαρύς, heavy, burdensome. ¹² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹³ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁴ ὁδηγός, οῦ, ὁ, leader, guide. ¹⁵ διϋλίζω, filter out, strain out. ¹⁶ κώνωψ, ωπος, ὁ, gnat, mosquito. ¹⁷ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ¹⁸ καταπίνω, drink down, swallow. ¹⁹ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ²⁰ παροψίς, ίδος, ἡ, dish, plate. ²¹ ἔσωθεν, from within, within. ²² γέμω, fill, am full of. ²³ ἀρπαγή, ῆς, ἡ, plunder, robbery. ²⁴ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ²⁵ ἐντός, inside, among. ²⁶ ἐκτός, aside from, besides. ²⁷ καθαρός, clean, pure.

Κατὰ Μαθθαῖον 23:27 Byzantine NT

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,¹ ὅτι 27 παρομοιάζετε² τάφοις³ κεκονιαμένοις,⁴ οἴτινες ἔξωθεν⁵ μὲν φαίνονται ὡραῖοι,⁶ ἔσωθεν⁻ δὲ γέμουσιν⁵ ὀστέων² νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.¹⁰ Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν⁵ μὲν φαίνεσθε τοῖς 28 ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν⁻ δὲ μεστοί¹¹ ἐστε ὑποκρίσεως¹² καὶ ἀνομίας.¹³

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,¹ ὅτι οἰκοδομεῖτε 29 τοὺς τάφους³ τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε¹⁴ τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, Εἰ ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, 30 οὐκ ἄν ἡμεν κοινωνοὶ¹⁵ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 Ὠστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων¹⁶ τοὺς προφήτας: καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον¹⁻ τῶν πατέρων ὑμῶν. 32 Ὅφεις,¹⁶ γεννήματα¹⁰ ἐχιδνῶν,²⁰ πῶς φύγητε²¹ ἀπὸ τῆς κρίσεως 33 τῆς γεέννης;²² Διὰ τοῦτο, ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς 34 προφήτας καὶ σοφοὺς²³ καὶ γραμματεῖς: καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε²⁴ ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν: ὅπως ἔλθη 35 ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον²⁵ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ

¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²παρομοιάζω, be like, resemble. ³ τάφος, ου, ὁ, grave, tomb. ⁴ κονιάω, whitewash. ⁵ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ⁶ ὡραῖος, beautiful, fair. ⁻ ἔσωθεν, from within, within. ⁶ γέμω, fill, am full of. ⁶ ὁστέον, τό, bone. ¹⁰ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹¹ μεστός, full. ¹² ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹³ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁴ κοσμέω, adorn, put into order. ¹⁵ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ¹⁶ φονεύω, kill, murder. ¹⁻ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹ﷲ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ¹² γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²⁰ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²¹ φεύγω, flee, escape. ²² γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²³ σοφός, wise. ²⁴ μαστιγόω, whip, lash. ²⁵ ἐκχέω, pour out, shed.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 23:36

αἴματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἔως τοῦ αἴματος Ζαχαρίου υἰοῦ Βαραχίου, δν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν 36 γενεὰν ταύτην.

Τερουσαλήμ, Τερουσαλήμ, ή ἀποκτένουσα τοὺς προφήτας καὶ 37 λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἡθελήσατε.
Τδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή 38 με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἄν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ ἐξελθών ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ: καὶ προσῆλθον οἱ 24

μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι ἀ αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ 2

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 16

https://biblicaltext.com 91

¹ Z

¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ² Βαραχίας, ου, ὁ, Barachiah. ³ φονεύω, kill, murder. ⁴ μεταξύ, between, after. ⁵ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁶ ἥκω, have come, am present. ⁷ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ⁸ ποσάκις, how often? how often. ⁹ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁰ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹¹ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ¹² νοσσίον, ου, τό, young bird, nestling. ¹³ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing. ¹⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹⁵ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ¹⁶ καταλύω, destroy, lodge.

Κατὰ Μαθθαῖον 24:3 Byzantine NT

Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ 3 οί μαθηταὶ κατ' ιδίαν, λέγοντες, Είπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις 4 ύμᾶς πλανήση. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 5 λέγοντες, Έγώ εἰμι ὁ χριστός: καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων: ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε: δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω⁸ ἐστὶν τὸ τέλος. Έγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: 7 καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ το καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. Πάντα 8δὲ ταῦτα ἀρχὴ ώδίνων. 12 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, 9 καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν έθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, 10 καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ 11 πολλοὶ ψευδοπροφηται 14 ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσιν πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι την ἀνομίαν, ¹⁶ ψυγήσεται ¹⁷ ή 12 άγάπη τῶν πολλῶν: ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὖτος σωθήσεται. 13 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῆ 14 οἰκουμένη 19 εἰς μαρτύριον 20 πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν: καὶ τότε ἥξει 21 τὸ

¹ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ² σός, your, yours. ³ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ⁴ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ⁵ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ⁴ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁷ θροέω, disturb, agitate. ⁸ οὔπω, not yet. ⁹λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁰λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ¹¹ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ¹² ἀδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ¹³ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁴ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ¹⁵ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁻ ψύχω, cool, grow cold. ¹ፄ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁰ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²⁰ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²¹ ἥκω, have come, am present.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 24:15

τέλος.

"Όταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα¹ τῆς ἐρημώσεως,² τὸ ῥηθὲν διὰ 15 Δ ανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὼς ἐν τόπω ἀγίω – ὁ ἀναγινώσκων νοείτω 3 – τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαία φευγέτωσαν 4 ἐπὶ τὰ ὄρη: ὁ ἐπὶ 16 τοῦ δώματος μη καταβαινέτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ: καὶ ὁ 18 έν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἇραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Οὐαὶ 19 δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ήμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ[®] ὑμῶν 20 χειμῶνος, μηδὲ σαββάτω. Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἴα 21 οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 \mathbf{K} αὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν $^{^{11}}$ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ: διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς ¹² κολοβωθήσονται ¹¹ αἱ ἡμέραι έκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδού, ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε, μὴ 23 Έγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι 13 ψευδοπροφήται, ¹⁴ καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ¹⁵ ώστε πλανήσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 12 Ἰδού, 25 προείρηκα ' ύμιν. Έαν οὖν εἴπωσιν ύμιν, Ἰδού, ἐν τῆ ἐρήμω 26 ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε: Ἰδού, ἐν τοῖς ταμείοις, 17 μὴ πιστεύσητε. 27

¹ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ² ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ³ νοέω, understand, consider. ⁴ φεύγω, flee, escape. ⁵ δωμα, τος, τό, house, housetop. ⁶ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁷ θηλάζω, suckle, nurse. ⁸ φυγή, ῆς, ἡ, flight. ⁹ χειμών, ωνος, ὁ, winter, storm. ¹⁰ οἶος, such as, of what kind. ¹¹ κολοβόω, curtail, shorten. ¹² ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹³ ψευδόχριστος, ου, ὁ, false Christ or Messiah, false Christ. ¹⁴ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ¹⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁶ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁷ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom.

Κατὰ Μαθθαῖον 24:28 Byzantine NT

νασπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ¹ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν² καὶ φαίνεται τως δυσμῶν,³ οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία⁴ τοῦ υἰοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Όπου γὰρ ἐὰν ῇ τὸ πτῶμα,⁵ ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28 ἀετοί.6

Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος 29 σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ 30 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ: καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς 31 μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων το ὑρανῶν εως ἄκρων τοῦ ἀντοῦν.

Απὸ δὲ τῆς συκῆς ¹⁸ μάθετε ¹⁹ τὴν παραβολήν: ὅταν ἤδη ὁ κλάδος ²⁰ 32 αὐτῆς γένηται ἀπαλός, ²¹ καὶ τὰ φύλλα ²² ἐκφύῃ, ²³ γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος: ²⁴ οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, 33

¹ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ² ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ³ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ⁴παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ⁵πτῶμα, τος, τό, dead body, corpse. ⁶ ἀετός, οῦ, ὁ, eagle, vulture. ⊓ σκοτίζω, darken. ⁵ σελήνη, ης, ἡ, moon. ⁰ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ¹⁰ ἀστήρ, ος, ὁ, star. ¹¹ σαλεύω, shake, excite. ¹² κόπτω, strike, smite. ¹³ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁴ σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. ¹⁵ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁻ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ¹⁵ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹⁰ μανθάνω, learn, ascertain. ²⁰ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ²¹ ἀπαλός, tender. ²² φύλλον, ου, τό, leaf. ²³ ἐκφύω, put forth, cause to sprout. ²⁴ θέρος, ους, τό, summer.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 24:34

γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ 34 παρέλθη ή γενεὰ αὕτη, ἔως ἄν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς 35 καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ άγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. Ὠσπερ δὲ αἱ 37 ήμέραι τοῦ Nῶε, $^{^2}$ οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία 3 τοῦ υἱοῦ τοῦ άνθρώπου. "Ωσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ 38 κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, \tilde{a} ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν \tilde{N} ωε εἰς τὴν κιβωτόν, \tilde{a} 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἔως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἄπαντας, ούτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο 40 ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ: ὁ είς παραλαμβάνεται, καὶ ὁ είς ἀφίεται. 41 Δ ύο ἀλήθουσαι $^{\circ}$ ἐν τῷ μύλωνι $^{\circ}$ μία παραλαμβάνεται, καὶ μία άφίεται. Γρηγορεῖτε¹¹ οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν 42 ἔργεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης 12 ποία 43 φυλακῆ ὁ κλέπτης 13 ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν 11 ἄν, καὶ οὐκ ἄν εἴασεν διορυγήναι την οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε 44 ἔτοιμοι: 16 ὅτι ἡ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς 45 ἄρα 17 ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, 18 ὃν κατέστησεν 19 ὁ

¹παρέρχομαι, pass by, go by. ²Νῶε, ὁ, Noah. ³παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ⁴κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ⁵τρώγω, gnaw, crunch. ⁶γαμέω, marry. ⁷ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ⁸κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ⁹ἀλήθω, grind. ¹⁰ μυλών, mill-house. ¹¹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹²οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹³ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ¹⁴ἐάω, permit, allow. ¹⁵ διορύσσω, break through, break in. ¹⁶ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁷ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁸ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁹ καθίστημι, set, constitute.

Κατὰ Μαθθαῖον 24:46 Byzantine NT

κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας¹ αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν² ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὅν ἐλθὼν ὁ κύριος 46 αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν 47 τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει³ αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς 48 δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει⁴ ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν⁵ τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν 49 μετὰ τῶν μεθυόντων, ἢξει⁵ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 50 ἡμέρᾳ ἦ οὐ προσδοκᾳ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἦ οὐ γινώσκει, καὶ 51 διχοτομήσει¹ αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν¹ θήσει: ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς¹ καὶ ὁ βρυγμὸς¹³ τῶν ὀδόντων.¹
θήσει: ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς¹ καὶ ὁ βρυγμὸς¹ τῶν ὀδόντων.¹

Τότε ὁμοιωθήσεται¹⁵ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα¹⁶ παρθένοις,¹⁷ **25** αἴτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας¹⁸ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν¹⁹ τοῦ νυμφίου.²⁰ Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι,²¹ καὶ αὶ πέντε 2 μωραί.²² Αἴτινες μωραί,²² λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας¹⁸ αὐτῶν, οὐκ 3 ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον:²³ αἱ δὲ φρόνιμοι²¹ ἔλαβον ἔλαιον²³ ἐν 4 τοῖς ἀγγείοις²⁴ αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων¹⁸ αὐτῶν. Χρονίζοντος⁴ 5 δὲ τοῦ νυμφίου,²⁰ ἐνύσταξαν²⁵ πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.²⁶ Μέσης δὲ 6

¹ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ² τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ³ καθίστημι, set, constitute. ⁴ χρονίζω, spend or take time, delay. ⁵ τύπτω, smite, beat. ⁶ σύνδουλος, ου, ὁ, fellow slave, fellow servant. ⁷ μεθύω, be drunken, am drunk. ⁸ ἤκω, have come, am present. ⁹ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁰ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ¹¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹² κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹³ βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹⁴ όδούς, ὁ, tooth. ¹⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁶ δέκα, ten, 10. ¹⁷ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ¹⁸ λαμπάς, άδος, ἡ, torch, lamp. ¹⁹ ἀπάντησις, εως, ἡ, meeting, act of meeting. ²⁰ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ²¹ φρόνιμος, prudent, wise. ²² μωρός, foolish, stupid. ²³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ ἀγγεῖον, ου, τό, vessel, flask. ²⁵ νυστάζω, become drowsy, doze. ²⁶ καθεύδω, sleep.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 25:7

νυκτὸς κραυγὴ¹ γέγονεν, Ἰδού, ὁ νυμφίος² ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν³ αὐτοῦ. Τότε ἡγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι⁴ ἐκεῖναι, 7 καὶ ἐκόσμησαν⁵ τὰς λαμπάδας⁶ αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ⁻ ταῖς 8 φρονίμοις⁶ εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου⁰ ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες⁶ ἡμῶν σβέννυνται.¹⁰ Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι,⁶ 9 λέγουσαι, Μήποτε¹¹ οὐκ ἀρκέσῃ¹² ἡμῖν καὶ ὑμῖν: πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας¹³ καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἡλθεν ὁ νυμφίος:² καὶ αἱ ἔτοιμοι¹⁴ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,¹⁵ καὶ ἐκλείσθη¹⁶ ἡ θύρα. "Υστερον¹⁻ δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι,⁴ λέγουσαι, 11 Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω 12 ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε¹ఠ οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 13 οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Ώσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν¹¹ ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους, 14
 καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ: καὶ ῷ μὲν ἔδωκεν 15
 πέντε τάλαντα,²⁰ ῷ δὲ δύο, ῷ δὲ ἔν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν
 δύναμιν: καὶ ἀπεδήμησεν¹¹ εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε 16
 τάλαντα²⁰ λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε

¹ κραυγή, ῆς, ἡ, outcry, crying. ² νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ³ ἀπάντησις, εως, ἡ, meeting, act of meeting. ⁴ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ⁵ κοσμέω, adorn, put into order. ⁶ λαμπάς, άδος, ἡ, torch, lamp. ⁷ μωρός, foolish, stupid. ⁸ φρόνιμος, prudent, wise. ⁹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ¹⁰ σβέννυμι, quench, extinguish. ¹¹ μήποτε, never, lest perchance. ¹² ἀρκέω, assist, suffice. ¹³ πωλέω, sell. ¹⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁵ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹⁶ κλείω, shut, shut up. ¹⁷ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁸ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹⁹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ²⁰ τάλαντον, ου, τό, talent, talent of silver or gold.

Κατὰ Μαθθαῖον 25:17 Byzantine NT

τάλαντα. Ω σαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. 17 Ο δὲ τὸ εν λαβών ἀπελθών ἄρυξεν 4 ἐν τῆ γῆ, καὶ ἀπέκρυψεν 5 τὸ 18 άργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ 19 κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ 20 προσελθών ό τὰ πέντε τάλαντα λαβών προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας: ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα έκερδησα έπ' αὐτοῖς. Ἔφη δὲ αὐτῷ δ 21 κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, έπὶ πολλῶν σε καταστήσω: εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθών δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβών εἶπεν, Κύριε, 22 δύο τάλαντά¹ μοι παρέδωκας: ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα¹ ἐκέρδησα³ ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ 23 πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω: εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθών δὲ καὶ ὁ τὸ ε̈ν 24 τάλαντον είληφως είπεν, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εί ἄνθρωπος, θερίζων 11 ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν 12 οὐ διεσκόρπισας: καὶ φοβηθείς, ἀπελθών ἔκρυψα το τάλαντόν 25 σου ἐν τῆ γῆ: ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ελποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ 26 εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, δοῦλεις ὅτι θερίζω δοῦλεις ὅπου

¹ τάλαντον, ου, τό, talent, talent of silver or gold. ² ώσαύτως, likewise. ³ κερδαίνω, gain, win. ⁴ ὀρύσσω, dig, dig out. ⁵ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ⁶ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁷ συναίρω, settle accounts, make a reckoning. ⁸ εὖ, well, well done. ⁹ καθίστημι, set, constitute. ¹⁰ σκληρός, hard, rough. ¹¹ θερίζω, reap, gather. ¹² ὅθεν, from where, from which. ¹³ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹⁴ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁵ σός, your, yours. ¹⁶ ὀκνηρός, lazy, idle.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 25:27

οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν¹ οὐ διεσκόρπισα:² ἔδει οὖν σε 27 βαλεῖν τὸ ἀργύριόν³ μου τοῖς τραπεζίταις,⁴ καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην⁵ ἄν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἦρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ 28 τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι 29 παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὅ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον 30 ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Έκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ταὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

"Όταν δὲ ἔλθη ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆ δόξη αὐτοῦ, καὶ πάντες οί 31 ἄγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, 32 καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ ἀπὰντοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ձφορίζει ἀπὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων: καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, 33 τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν ἀπὸ αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν: ἐδίψησα, καὶ ἐδωκατέ μοι φαγεῖν: ἐδίψησα, δο καὶ ἐδωκατέ μοι φαγεῖν: ἐδίψησα, δο καὶ ձδωκατέ μοι φαγεῖν: ἐδίψησα, δο καὶ δ

¹ ὅθεν, from where, from which. ² διασκορπίζω, scatter, separate. ³ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁴ τραπεζίτης, ου, ὁ, money changer, banker. ⁵ κομίζω, receive, bring. ⁶ τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ⁷ τάλαντον, ου, τό, talent, talent of silver or gold. ⁸ δέκα, ten, 10. ⁹ ἀχρεῖος, useless, worthless. ¹⁰ ἐξώτερος, outer, outside. ¹¹ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹² βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹³ ὀδούς, ὁ, tooth. ¹⁴ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁵ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ¹⁶ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ¹⁷ ἐρίφιον, ου, τό, goat, kid. ¹⁸ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ¹⁹ δεῦτε, come!. ²⁰ κληρονομέω, inherit, obtain. ²¹ καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. ²² πεινάω, hunger, am hungry. ²³ διψάω, thirst, thirst for. ²⁴ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁵ ξένος, strange, stranger. ²⁶ γυμνός, naked, wearing only under-garments.

Κατὰ Μαθθαῖον 25:37 Byzantine NT

περιεβάλετέ με: ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με: ἐν φυλακῆ ήμην, καὶ ήλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, 37 λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα,³ καὶ ἐθρέψαμεν;⁴ "Η διψώντα, καὶ ἐποτίσαμεν; Π ότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ 38 συνηγάγομεν; "Η γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε 39 εἴδομεν ἀσθενῆ, 10 ἢ ἐν φυλακῆ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ 40ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον έποιήσατε ένὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, 11 ἐμοὶ έποιήσατε. Τότε έρεῖ καὶ τοῖς έξ εὐωνύμων, 12 Πορεύεσθε ἀπ' 41 έμοῦ, οἱ κατηραμένοι, 13 εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα³ γάρ, καὶ οὐκ 42 έδώκατέ μοι φαγεῖν: ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με: ξένος 43ήμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με: γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με: άσθενής, 10 καὶ ἐν φυλακῆ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε 2 με. Τότε 44άποκριθήσονται καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα, 3 ἢ διψῶντα, 5 ἢ ξένον, 7 ἢ γυμνόν, 8 ἢ ἀσθενῆ, 10 ἢ ἐνφυλακή, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, 45 λέγων, Άμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν έλαχίστων, 11 οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὖτοι εἰς 46

¹ περιβάλλω, put around, clothe. ² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ³ πεινάω, hunger, am hungry. ⁴ τρέφω, make to grow, nourish. ⁵ διψάω, thirst, thirst for. ⁶ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ⁷ ξένος, strange, stranger. ⁸ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁹ πότε, when? at what time? ¹⁰ ἀσθενής, weak, infirm. ¹¹ ἐλάχιστος, least, smallest. ¹² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ¹³ καταράομαι, curse.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 26:2

κόλασιν 1 αἰώνιον: οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν² ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, 26 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ 2 Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθήναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς 3 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλω 4 κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. "Ελεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, " ἴνα 5 μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν 6 Βηθανί $\mathbf{a}^{^{10}}$ ἐν οἰκία Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, $^{^{11}}$ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ 7άλάβαστρον¹² μύρου¹³ ἔγουσα βαρυτίμου, 14 καὶ κατέχεεν 15 ἐπὶ την κεφαλην αύτοῦ ἀνακειμένου. 16 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 8 ήγανάκτησαν, 17 λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια 18 αὕτη; Ἡδύνατο γὰρ 9 τοῦτο τὸ μύρον 3 πραθήναι πολλοῦ, καὶ δοθήναι πτωχοῖς. 10 Γνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους 20 παρέχετε 21 τῆ γυναικί; "Εργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς 11 πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα 12 γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ

¹ κόλασις, εως, ή, punishment, chastisement. ² τελέω, finish, fulfill. ³ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁴ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁵ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ⁶ συμβουλεύω, plot, advise. ⁷ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ⁸ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁹ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁰ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹¹ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹² ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹³ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁴ βαρύτιμος, very expensive, very precious. ¹⁵ καταχέω, pour out, down. ¹⁶ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁷ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁸ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁹ πιπράσκω, sell. ²⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²¹ παρέχω, offer, afford.

Κατὰ Μαθθαῖον 26:13 Byzantine NT

ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῃ τὸ 13 εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἶς τῶν δώδεκα, ὁ 14 λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπεν, Τί 15 θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια, καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα 16 αὐτὸν παραδῷ.

Τῆ δὲ πρώτη τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, 17 λέγοντες αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; 18 Ο δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν: πρός σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. Καὶ ἐποίησαν οἱ 19 μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα. Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ 20 ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, ᾿Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἡρξαντο λέγειν αὐτῷ 22 ἔκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, 23 Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ την χεῖρα, οὖτός με

^{\$\$^1\$\}text{englize} τος burial, bury. \$^2\$ μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. \$^3\$ Τσκαριώτης, ου, δ, Iscariot, man of Kerioth. \$^4\$ τριάκοντα, thirty, \$30. \$^5\$ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. \$^6\$ εὐκαιρία, ας, ή, fitting time, favorable opportunity. \$^7\$ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. \$^8\$ πάσχα, τό, passover, passover feast. \$^9\$ δείνα, δ, certain one, so and so. \$^{10}\$ συντάσσω, arrange, direct. \$^{11}\$ ὅψιος, late. \$^{12}\$ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). \$^{13}\$ λυπέω, grieve, pain. \$^{14}\$ σφόδρα, exceedingly, greatly. \$^{15}\$ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. \$^{16}\$ ἑμβάπτω, dip, dip into. \$^{17}\$ τρύβλιον, ου, τό, bowl, dish.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 26:24

παραδώσει. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται 24 περὶ αὐτοῦ: οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οἱ ὁ υἱὸς τοῦ άνθρώπου παραδίδοται: καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν 25 εἶπεν, Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ, Σὰ εἶπας. Ἐσθιόντων 26 δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε, φάγετε: τοῦτό έστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβών τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας 27 ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες: τοῦτο γάρ ἐστιν 28 τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον 3 εἰς ἄφεσιν 4 άμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω 29 ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, έως τῆς ήμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῆ βασιλεία τοῦ πατρός μου.

Καὶ ὑμνήσαντες εξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. s

30

Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε' ἐν 31 ἐμοὶ ἐν τῆ νυκτὶ ταύτη: γέγραπται γάρ, Πατάξω¹⁰ τὸν ποιμένα,¹¹ καὶ διασκορπισθήσεται¹² τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.¹³ Μετὰ δὲ τὸ 32

¹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ² κλάω, break. ³ ἐκχέω, pour out, shed. ⁴ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ⁵ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ⁶ ἄμπελος, ου, ή, vine. ⁷ ὑμνέω, sing to, praise. ⁸ ἐλαία, ας, ή, olive tree. ⁹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁰ πατάσσω, strike, smite. ¹¹ ποιμήν, ένος, ό, shepherd. ¹² διασκορπίζω, scatter, separate. ¹³ ποίμνη, ης, ή, flock.

Κατὰ Μαθθαῖον 26:33 Byzantine NT

έγερθηναί με, προάξω¹ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 33 Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε² σκανδαλισθήσομαι.³ "Εφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω 34 σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν⁴ ἀλέκτορα⁵ φωνῆσαι, τρὶς⁶ ἀπαρνήσῃ⁻ με. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν⁶ δέῃ με σὺν σοὶ 35 ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι.⁻ Ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον 36 Γεθσημανῆ, 10 καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, 11 ἔως οἱ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ 37 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, 12 ἤρξατο λυπεῖσθαι 13 καὶ ἀδημονεῖν. 14 38 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Περίλυπός 15 ἐστιν ἡ ψυχή μου ἔως θανάτου: μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. Καὶ 39 προσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω 7 ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο: πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ 40 ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, 18 καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οῦτως οὐκ ἰσχύσατε 19 μίαν ὥραν

¹προάγω, lead forth, go before. ²οὐδέποτε, never. ³ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁴πρίν, before, formerly. ⁵ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ⁶τρίς, thrice, three times. ⁷ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ⁸ κἄν, and if, even if. ⁹χωρίον, ου, τό, place, field. ¹⁰ Γεθσημανῆ, ἡ, Gethsemane. ¹¹ αὐτοῦ, there, here. ¹² Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ¹³ λυπέω, grieve, pain. ¹⁴ ἀδημονέω, distressed, troubled. ¹⁵ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁶γρηγορέω, watch, keep watch. ¹⁷ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁸ καθεύδω, sleep. ¹⁹ ἰσχύω, be strong, able.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 26:41

γρηγορήσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ 41 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, 42 Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. Καὶ ἐλθὼν 43 εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας: ἡσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ἀπελθὼν πάλιν 44 προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται 45 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἰδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, 46 ἄγωμεν. Ἰδού, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰούδας, εἶς τῶν δώδεκα, ἦλθεν καὶ 47 μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, από τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν 48 ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὁν ἄν φιλήσω, αὐτός ἐστιν: κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθών τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, Χαῖρε, 49 ῥαββί: καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 50 Ἐταῖρε, άρ' ῷ πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς

¹γρηγορέω, watch, keep watch. ²πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ³πρόθυμος, willing, ready. ⁴ἀσθενής, weak, infirm. ⁵παρέρχομαι, pass by, go by. ⁶καθεύδω, sleep. ⁷βαρέω, burden, weigh down. ⁸ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁹μάχαιρα, ης, ή, sword. ¹⁰ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹¹φιλέω, love, kiss. ¹²καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹³ἑταῖρος, ου, ὁ, companion, friend. ¹⁴πάρειμι, be present, have arrived. ¹⁵ἑπιβάλλω, lay upon, throw upon.

Κατὰ Μαθθαῖον 26:51

γεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδού, εἶς τῶν 51 μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας¹ τὴν χεῖρα, ἀπέσπασεν² τὴν μάχαιραν³ αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ώτίον. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν 7 σου τὴν 52 μάχαιραν είς τὸν τόπον αὐτῆς: πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν εν μαχαίρα άποθανοῦνται. "Η δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι 53 ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας $^{^{\$}}$ ἀγγέλων; Π ῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γρα ϕ αί, 54ότι οὕτως δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς 55 ὄχλοις, Ω ς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων 10 συλλαβεῖν 11 με; Καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην 12 διδάσκων έν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα 56 πληρωθώσιν αί γραφαί τών προφητών. Τότε οί μαθηταί πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.¹³

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον¹⁴ πρὸς Καϊάφαν¹⁵ τὸν 57 ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν,¹⁶ ἔως τῆς αὐλῆς¹⁷ τοῦ ἀρχιερέως: καὶ εἰσελθὼν ἔσω¹⁸ ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,¹⁹

¹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ² ἀποσπάω, draw away, withdraw. ³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁴ πατάσσω, strike, smite. ⁵ ἀφαιρέω, take away, smite off. ⁶ ἀτίον, ου, τό, ear. ⁻ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁶ λεγεών, ωνος, ἡ, legion, very large number. ⁶ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹¹ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹² καθέζομαι, sit down, am sitting. ¹³ φεύγω, flee, escape. ¹⁴ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁵ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ¹⁶ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁻ αὐλἡ, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁶ ἔσω, within, inside. ¹⁰ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 26:59

ίδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ 59 συνέδριον όλον έζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατά τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως θανατώσωσιν καὶ ούχ εὖρον. αὐτόν, Καὶ πολλῶν 60 ψευδομαρτύρων^{*} προσελθόντων, οὐχ εύρον. "Υστερον' δὲ 61 προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον, Οὖτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τον ναον τού θεού, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν 62 ἀποκρίνη; Τί οὖτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ⁷Ο δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. ⁸ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπης εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι 64 όψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ 65 άρχιερεύς διέρρηξεν11 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, Έβλασφήμησεν: τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἤδε, νῦν ήκούσατε τὴν βλασφημίαν 12 αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ 66 ἀποκριθέντες εἶπον, "Ενοχος" θανάτου ἐστίν. Τότε ἐνέπτυσαν 14 67 εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν 15 αὐτόν: οἱ δὲ ἐρράπισαν, λέγοντες, Π ροφήτευσον¹⁷ ἡμῖν, χριστέ. Tίς ἐστιν ὁ παίσας¹⁸ σε;

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² ψευδομαρτυρία, ας, ή, false witness, false testimony. ³ θανατόω, put to death, subdue. ⁴ ψευδόμαρτυς, υρος, ό, false witness. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ καταλύω, destroy, lodge. ⁷ καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ⁸ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁹ ἐξορκίζω, put under oath, adjure. ¹⁰ νεφέλη, ης, ή, cloud. ¹¹ διαρρήσσω, tear asunder. ¹² βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹³ ἔνοχος, involved in, liable. ¹⁴ ἐμπτύω, spit upon. ¹⁵ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ¹⁶ ῥαπίζω, slap, strike. ¹⁷ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁸ παίω, strike, hit.

Κατὰ Μαθθαῖον 26:69 Byzantine NT

Ο δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῆ αὐλῆ: καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία 69 παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Το 70 δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οίδα τί λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, ἐίδεν αὐτὸν ἄλλη, 71 καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὖτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου ὅτι Οὐκ οίδα τὸν ἄνθρωπον. 73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, ᾿Αληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ: καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οίδα τὸν 74 ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἐμνήσθη το 75 Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα τοῦ φωνῆσαι, τρὶς ὁ ἀπαρνήση το με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. Το

Πρωΐας δε γενομένης, συμβούλιον έλαβον πάντες οι ἀρχιερεῖς 27 καὶ οι πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν: καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν 2 Ποντίω Πιλάτω τῷ ἡγεμόνι. 23

¹αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ²παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ³Γαλιλαῖος, Galilean. ⁴πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ⁵Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁶ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁷ἀληθῶς, truly, really. ⁸λαλιά, ᾶς, ἡ, speech, way of talking. ⁹δῆλος, clear, evident. ¹⁰ καταθεματίζω, curse, devote to destruction. ¹¹ὀμνύω, swear, take an oath. ¹²ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁴πρίν, before, formerly. ¹⁵τρίς, thrice, three times. ¹⁶ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁷πικρῶς, bitterly. ¹⁸πρωΐα, ας, ἡ, early morning. ¹⁹συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ²⁰θανατόω, put to death, subdue. ²¹ἀπάγω, lead away, lead. ²²Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ²³ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 27:3

Τότε ίδων Ἰούδας ό παραδιδούς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, 3 μεταμεληθεὶς 2 ἀπέστρεψεν τὰ τριάκοντα 4 ἀργύρια 5 άρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων, "Ημαρτον παραδούς 4 αἷμα ἀθῷον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ ὄψει. Καὶ ῥίψας τὰ 5 ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησεν: καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Ὁ δὲ 6 άρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, 10 ἐπεὶ 11 τιμὴ αἴματός ἐστιν. Συμβούλιον 12 δὲ 7λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, 13 εἰς ταφὴν $^{^{14}}$ τοῖς ξένοις. $^{^{15}}$ Δ ιὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς Αἵματος, 8ἔως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου 16 τοῦ 9 προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, 17 δν ἐτιμήσαντο 17 ἀπὸ υίῶν Ἰσραήλ: καὶ 10 ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, $^{^{13}}$ καθὰ $^{^{18}}$ συνέταξέν $^{^{19}}$ μοι κύριος.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος: καὶ ἐπηρώτησεν 11
 αὐτὸν ὁ ἡγεμών, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
 ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13

¹ κατακρίνω, condemn. ² μεταμέλομαι, regret, repent. ³ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁴ τριάκοντα, thirty, 30. ⁵ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁶ ἀθῷος, innocent, guiltless. ⁷ ρίπτω, throw, cast. ⁸ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⁹ ἀπάγχω, choke, strangle. ¹⁰ Κορβᾶν, gift to God, corban. ¹¹ ἐπεί, when, since. ¹² συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ¹³ κεραμεύς, έως, ό, potter. ¹⁴ ταφή, ῆς, ἡ, burial, burial place. ¹⁵ ξένος, strange, stranger. ¹⁶ Ἱερεμίας, ου, ὁ, Jeremiah. ¹⁷ τιμάω, honor, value at a price. ¹⁸ καθά, just as, as. ¹⁹ συντάσσω, arrange, direct. ²⁰ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ²¹ κατηγορέω, accuse, charge.

Κατὰ Μαθθαῖον 27:14 Byzantine NT

Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα καταμαρτυροῦσιν; $\dot{}$ Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ε̈ν ῥῆμα, 14ώστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει δ 15 ήγεμων ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλω δέσμιον, δν ἤθελον. Εἶχον δὲ 16 τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. Συνηγμένων 17 οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ 18 ϕ θόνον $^{^{10}}$ παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ 19 βήματος, άπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ: πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ¹² δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν 20 τους ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν³ εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε 21 ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει 22 αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν ; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί 23 γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς εκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω. Ίδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ώφελεῖ, 14 ἀλλὰ 24 μάλλον θόρυβος 5 γίνεται, λαβών ὕδωρ, ἀπενίψατο 6 τὰς χεῖρας

¹πόσος, how many? how great? ² καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ³ ήγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ⁴λίαν, greatly, very. ⁵ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁶ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ⁷ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ⁸ ἐπίσημος, splendid, outstanding. ⁹ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ¹⁰ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ¹¹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹² ὄναρ, τό, dream. ¹³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁴ ὡφελέω, profit, help. ¹⁵ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁶ ἀπονίπτω, wash dirt off.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 27:25

ἀπέναντι¹ τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῷός² εἰμι ἀπὸ τοῦ αἴματος τοῦ δικαίου τούτου: ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, 25 Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσεν 26 αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν:³ τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας⁴ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ.

Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς 27 τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν: καὶ 28 ἐκδύσαντες αὐτόν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. 29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ: καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων: καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, 30 ἔλαβον τὸν κάλαμον, ἐκαὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ 31 ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

¹ ἀπέναντι, over against, before. ² ἀθῷος, innocent, guiltless. ³ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ⁴ φραγελλόω, flog, scourge. ⁵ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁶ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ⊓ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ⁵ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. Ἦ ἐκδύω, take off, put off. ¹⁰ περιτίθημι, place around, put around. ¹¹ χλαμύς, ύδος, ἡ, mantle, robe. ¹² κόκκινος, scarlet, crimson. ¹³ πλέκω, plait, weave. ¹⁴ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ¹⁵ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁶ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹⁻ γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ¹δ ἐμπαίζω, mock. ¹⁰ ἐμπτύω, spit upon. ²⁰ τύπτω, smite, beat. ²¹ ἐνδύω, put on, clothe. ²² ἀπάγω, lead away, lead.

Κατὰ Μαθθαῖον 27:32 Byzantine NT

Έξεργόμενοι δὲ εὖρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, όνόματι Σίμωνα: 32 τοῦτον ἠγγάρευσαν² ἵνα ἄρη τὸν σταυρὸν³ αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες 33 εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, δ ἐστιν λεγόμενος Κρανίου Τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον: καὶ 34γευσάμενος οὐκ ἤθελεν πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, 35 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον. Καὶ 36 καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω 12 τῆς 37κεφαλής αὐτοῦ τὴν αἰτίαν 3 αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὖτός ἐστιν Ίησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ 38 δύο λησταί, 14 εξς ἐκ δεξιῶν καὶ εξς ἐξ εὐωνύμων. 15 Οἱ δὲ 39 παραπορευόμενοι έβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες το τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, $\dot{ }$ καταλύων $\dot{ }^{18}$ τὸν ναὸν καὶ ἐν $\dot{ }$ 40 τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν: εἰ υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ομοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 41 έμπαίζοντες 19 μετά τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ Φαρισαίων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. 42 Εὶ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν: ῥυσάσθω 20 νῦν 43 αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. Τὸ δ' αὐτὸ 44

¹ Κυρηναΐος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ² ἀγγαρεύω, compel, press into service. ³ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁴ Γολγοθᾶ, ἡ, Golgotha. ⁵ κρανίον, ου, τό, skull. ⁶ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ⁷ χολή, ῆς, ἡ, a bitter herb, gall. ⁸ μίγνυμι, mix, mingle. ⁹ γεύομαι, taste, experience. ¹⁰ διαμερίζω, divide, distribute. ¹¹ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹² ἐπάνω, above, over (gen). ¹³ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁴ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹⁵ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ¹⁶ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁷ κινέω, move, stir. ¹⁸ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁹ ἐμπαίζω, mock. ²⁰ ῥύομαι, rescue, save.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 27:45

καὶ οἱ λησταὶ¹ οἱ συσταυρωθέντες² αὐτῷ ώνείδιζον³ αὐτόν.

 $m A\pi$ ο δὲ ἕκτης $^{^*}$ ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας 45 ένάτης. Τερὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὅραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῆ 46 μεγάλη, λέγων, 'Ηλί, ' Ήλί, ' λιμὰ δαβαχθανί; ' Τοῦτ' ἔστιν, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ 47 έστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλίαν φωνεῖ οὖτος. Καὶ εὐθέως 48 δραμών 11 εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβών σπόγγον, 12 πλήσας 13 τε ὄξους, 14 καὶ περιθεὶς 15 καλάμω, 16 ἐπότιζεν 17 αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, 49Άφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 50 πάλιν κράξας φωνή μεγάλη ἀφήκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδού, τὸ 51 καταπέτασμα¹⁸ τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη¹⁹ εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν²⁰ ἔως κάτω: 21 καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη: 22 καὶ αἱ πέτραι 23 ἐσχίσθησαν: 19 καὶ τὰ 52 μνημεῖα ἀνεώχθησαν: καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων άγίων ἠγέρθη: καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν 53 αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν²6 πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος 27 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν 54Ίησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν² καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν

¹ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ² συσταυρόω, crucify together with. ³ ὁνειδίζω, reproach, revile. ⁴ ἔκτος, sixth. ⁵ ἔνατος, ninth. ⁶ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ⁷ ἡλί, Eli, my God. ⁸ λιμά, why. ⁹ σαβαχθανί, thou hast forsaken me. ¹⁰ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹¹ τρέχω, run, exercise myself. ¹² σπόγγος, ου, ὁ, sponge. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁵ περιτίθημι, place around, put around. ¹⁶ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹⁷ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ¹⁸ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁹ σχίζω, split, separate. ²⁰ ἄνωθεν, from above, again. ²¹ κάτω, down, below. ²² σείω, shake. ²³ πέτρα, ας, ή, rock. ²⁴ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ²⁵ ἔγερσις, εως, ή, resurrection, waking up. ²⁶ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²⁷ ἔκατοντάρχης, centurion. ²⁸ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm.

Κατὰ Μαθθαῖον 27:55 Byzantine NT

σφόδρα, λέγοντες, Άληθῶς θεοῦ υἰὸς ἦν οὖτος. Ἡσαν δὲ ἐκεῖ 55 γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἴτινες ἡκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ, 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἰῶν Ζεβεδαίου.

Όψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, 57 τοὔνομα 10 Ἰωσήφ, ὅς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν 11 τῷ Ἰησοῦ: οὖτος 58 προσελθών τῷ Πιλάτῳ, ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν 12 ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβών τὸ σῶμα 59 ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν 13 αὐτὸ σινδόνι 14 καθαρᾳ, 15 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60 τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὁ ἐλατόμησεν 16 ἐν τῇ πέτρᾳ: 17 καὶ προσκυλίσας 18 λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἡν 61 δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, 4 καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι 19 τοῦ τάφου. 20

¹ σφόδρα, exceedingly, greatly. ² ἀληθῶς, truly, really. ³ μακρόθεν, from afar, afar. ⁴ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁵ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ⁶ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ⁷ ὄψιος, late. ⁸ πλούσιος, rich. ⁹ Ἡριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹⁰ τοὔνομα, by name. ¹¹ μαθητεύω, be a disciple, make a disciple. ¹² κελεύω, order, command. ¹³ ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ¹⁴ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ¹⁵ καθαρός, clean, pure. ¹⁶ λατομέω, hew out of a rock, hew stones. ¹⁷ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹⁸ προσκυλίω, roll up to, roll to. ¹⁹ ἀπέναντι, over against, before. ²⁰ τάφος, ου, ὁ, grave, tomb. ²¹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ²² παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ²³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁴ πλάνος, deceiver, misleading.

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 27:64

ήμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον¹ οὖν ἀσφαλισθῆναι² τὸν τάφον³ ἔως 64 τῆς τρίτης ἡμέρας: μήποτε⁴ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν⁵ αὐτόν, καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ, Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν: καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη⁶ χείρων⁻ τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ 65 Πιλάτος, Ἔχετε κουστωδίαν:⁵ ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε² ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο² τὸν τάφον,³ 66 σφραγίσαντες² τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.⁵

Οψὲ¹¹ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ¹¹ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν
Μαρία ἡ Μαγδαληνή,¹² καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.³
Καὶ ἰδού, σεισμὸς¹³ ἐγένετο μέγας: ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς
ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισεν¹⁴ τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας,
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω¹⁵ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα¹⁶ αὐτοῦ ὡς ἀστραπή,¹²
καὶ τὸ ἔνδυμα¹⁶ αὐτοῦ λευκὸν¹⁰ ὡσεὶ²⁰ χιών.²¹ Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου
αὐτοῦ ἐσείσθησαν²² οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ²⁰ νεκροί.
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς:
οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε:
ὁ κύριος. Καὶ ταχὺ²⁵ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι
7

¹ κελεύω, order, command. ² ἀσφαλίζω, make secure, fasten. ³ τάφος, ου, ό, grave, tomb. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ κλέπτω, steal. ⁶ πλάνη, ης, ἡ, wandering, error. ⁷ χείρων, worse. ⁸ κουστωδία, ας, ἡ, guard. ⁹ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ¹⁰ ὀψέ, long after, late. ¹¹ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ¹² Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹³ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ¹⁴ ἀποκυλίω, roll away. ¹⁵ ἐπάνω, above, over (gen). ¹⁶ ἰδέα, ας, ἡ, form, outward appearance. ¹⁷ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁸ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ¹⁹ λευκός, white, bright. ²⁰ ώσεί, like, about. ²¹ χιών, όνος, ἡ, snow. ²² σείω, shake. ²³ δεῦτε, comel. ²⁴ κεῖμαι, lie, be laid. ²⁵ ταχύ, quickly, speedily.

Κατὰ Μαθθαῖον 28:8 Byzantine NT

Ήγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν: καὶ ἰδού, προάγει¹ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν: ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε: ἰδού, εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι 8 ταχὺ² ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον³ ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Ὠς δὲ ἐπορεύοντο 9 ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδού, Ἰησοῦς ἀπήντησεν⁴ αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ 10 Ἰησοῦς: Μὴ φοβεῖσθε: ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς 11 τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἄπαντα τὰ γενόμενα. 12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες, 13 Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, 14 ἡμεῖς πείσομεν αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. Οἱ δὲ 15 λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὖτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

¹προάγω, lead forth, go before. ²ταχύ, quickly, speedily. ³τρέχω, run, exercise myself. ⁴ἀπαντάω, meet, encounter. ⁵κουστωδία, ας, ή, guard. ⁶συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ⁷ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁸στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁹κλέπτω, steal. ¹⁰κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹²ἀμέριμνος, free from care, free from anxiety. ¹³διαφημίζω, spread abroad, report. ¹⁴μέρρι, until, as far as (gen).

Byzantine NT Κατὰ Μαθθαῖον 28:16

Οἱ δὲ ἔνδεκα¹ μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὅρος 16 οὖ² ἐτάξατο³ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν 17 αὐτῷ: οἱ δὲ ἐδίστασαν.⁴ Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν 18 αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 Πορευθέντες μαθητεύσατε⁵ πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἰοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην 20 ὑμῖν: καὶ ἰδού, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν.

¹ ἔνδεκα, eleven, 11. ² οὕ, where, when. ³ τάσσω, arrange, appoint. ⁴ διστάζω, doubt, waver. ⁵ μαθητεύω, be a disciple, make a disciple. 6 ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁻ συντέλεια, ας, ή, completion, end.